ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V CELJU

Zasavski TEDNIK

Izdaja »Zasavski tednik« v Trbovljah. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Stane Suštar. — Naslov uredništva in uprave: »Zasavski tednik«, Trbovlje I. Trg revolucije 28. — Telefon 80-191. — Račun pri Komunalni banki Trbovlje 600-714-1-146 — List izhaja vsako sredo — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din, mesečna 40 din. Cena izvoda v kolportaži 10 din. — Tiska tiskarna Časopisnega podjetja »Delo« v Ljubljani.— Rokopisi ki morajo biti v uredništvu najkasneje vsak ponedeljek se ne vračajo.

Štev. 20 — TRBOVLJE, 20. maja 1959 — Cena 10 din — Leto XII

Dogodek tedna

Še pet dni nas loči do 25. maja in z njim do dneva mladosti. Lanskoletna svetla tradicija iz Rač, Zagorja, Trbovelj in Vidma-Krškega, iz vseh velikih in malih zasavskih krajev in zaselkov se bo letos nadaljevala z obilico kulturnih in športnih prireditev, ki jih je pripravila posebej v ta namen zasavska mladina. Kaže, da bo letos še posebej lepo v Trbovljah, kjer se bo v ponedeljek zvrstilo v mogočen sprevod mladosti nekaj tisoč mladih državljanov. Tudi iz drugih krajev Zasavja prihajajo poročila o slavnostnih sprevodih in drugih velikih prireditvah. Naša mladina bo 25. maja še enkrat pokazala svojo veliko ljubezen do socialistične domovine in njenega voditelja tovariša Tita.

7 dni po svetu

IZJAVA HRUŠČEVA

● **Predsednik mednarodnega odbora za Leninove nagrade je v soboto izročil Hruščevu diplomo in zlato medaljo Leninove nagrade za mir za leto 1958. Ob tej priliki je o Ženevi Hruščev rekel: »Načrt zahodnih držav je načrt hladne vojne. Nad ženevsko konferenco visi senca Adenauerja.«**

Hruščev je nadalje v svoji izjavi pozval na združitev vseh narodov v borbo proti vojni in dodal: »Prepričani smo, da vsi narodi hočejo mir: Američani kakor Angleži, Japonci in drugi, vendar pa je treba poudariti to, da ameriško ljudstvo pozna vojno samo iz časopisov in filmskih platen, a tudi ono hoče mir.«

PRETRGANJE POGAJANJ MED FLRJ IN ZSSR

● **Po poročilih iz gospodarskih krogov so bila pogajanja o pošiljanju sovjetske pšenice v Jugoslavijo pretrgana. Protokol o izmenjavi blaga med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo predvideva med drugim, da bodo sovjetska podjetja prodala Jugoslaviji pšenico po svetovnih cenah. Za izvoz pšenice je v ZSSR pooblaščeno podjetje »Eksport-hljeb« iz Moskve, ki je pri nas znano po tem, da je že lani zavlačevalo pošiljatev pogodbene pšenice za Jugoslavijo. To podjetje je kljub sporazumu zahtevalo višje cene za pšenico.**

PRVA OBLETNICA FRANCOSKE PETE REPUBLIKE

● **Prva obletnica francoske V. republike, 13. maja, je v Franciji kot v Alžiriji potekla v popolnem miru. V tem letu se je marsikatera vroča glava ohladila, marsikdo je dobil ledeno prho, in to vsi tisti, ki so pričakovali, da bo de Gaulle rešil vsa ona vprašanja, ki tarejo Francijo. Toda vojna v Alžiriji še traja, francoski državni proračun kaže še večji primanjkljaj, zaslužki padajo, cene se višajo, frank pa gre navzdol — na kratko: obračun pete republike je negativen.**

Še okrog nagrajevanja

Tarifna postavka ni plača

Nič čudnega, če je sestavljanje novih tarifnih pravilnikov tudi pri nas v Zasavju sprožilo vrsto razprav o novem načinu nagrajevanja, če so delovni ljudje malone na vsakem koraku govorili le o tej stvari in ugibali, kakšni neki bodo novi tarifni pravilniki. No, uganke je bilo kmalu konec. Tarifne komisije so prišle s prvimi predlogi oziroma z osnutki novih tarifnih pravilnikov, in začele so se razprave, ki so ponekod trajale dva meseca.

Ta čas prejemajo komisije za potrjevanje novih tarifnih pravilnikov pri občinskih ljudskih odborih v Zasavju in občinskih sindikalnih svetih prve nove tarifne pravilnike. In te dni se komisije že shajajo, da bi obravnavale vsak tarifni pravilnik posebej in dale svoje soglasje ali pa ga zavrnile. Ni dvoma, da imajo komisije pomembno in odgovorno nalogo, saj tarifni pravilniki, ki smo jih ravnokar sestavili, niso pravilniki v starem smislu besede. Zdaj smo se dokončno odločili prelomiti s staro, preživelo in nestimulativno prakso nagrajevanja in se izrekli za tako nagrajevanje, ki bo delovnega človeka res spodbujalo, da bo več in bolje delal in da bo za delo tudi več prejemal.

Žal pa je videti, da tega osnovnega principa naših delovnih ljudem doslej nismo mogli vsepovsod zadostno pojasniti. Vrsta sindikalnih organizacij je pri tem opravilu skoro povsem odpovedala. Namesto, da bi se vodstva teh organizacij potrudila in delavcem obrazložila, da gre za revolucionaren ukrep, ki naj bi v prvi vrsti koristil njim samim, se je zgodilo obratno, da so bili namreč delavci prenekaterih podjetij nepoučeni, za kaj gre. Zato je tudi bilo tolko osebnih mnenj pri določanju tarifnih postavk, ki so v končni meri izzvenela takole: zakaj ima ta toliko, zakaj nimam jaz vsaj toliko, kot ima ta ali oni, in: ta delavec v tem podjetju, ki opravlja enako delo kot jaz, ima višjo tarifno postavko, in podobno.

Torej taki primeri, ki pa žal niso redki, kažejo, da vrsta naših delovnih ljudi še vedno ne ve, da tarifna postavka ni plača. To se pravi, da je od vsakega posameznika odvisno, koliko si bo povečal prejemke, vendar ne s povišano tarifno postavko, marveč s prizadevnejšim produktivnim delom. In zato tudi zamerimo sindikalnim organizacijam, da delavcem tega osnovnega načela niso dovolj pojasnile.

Drug primer, ki moramo nanj posebej opozoriti, je »apetit« nekaterih uslužbencev v podjetjih, ki menijo, da morajo izkoristiti izdelavo novih tarifnih pravilnikov v svoje ozke, sebične namene. Praksa kaže, da so nekateri uspeli pri tarifnih komisijah doseči precejšnje zvišanje svojih postavk, ki niso v skladu s priporočili sindikatov. Zdi se, da je zares nemogoče, da občinske komisije za potrjevanje tarifnih pravilnikov ne bi opazile takih primerov in jih onemogočile. Razumljivo je, da so ponekod upravičeno ugotavljali, da se izdelujejo novi tarifni pravilniki le zato, da bi prišli administrativni uslužbenci na svoj račun.

Od nas samih je odvisno, kako si bomo rezali kruh. Vsakršno poviševanje prejemkov mora temeljiti na večji prizadevnosti, pridnosti, produktivnosti in kvalitetnejšemu delu. Povsod tam, kjer so sestavili nov tarifni pravilnik na temelju nagrajevanja po učinku, so upoštevali priporočila naših političnih organizacij in tam imajo delavci možnosti, da si izboljšajo svoje prejemke. (v)

Boj za mir na svetu je neločljivo povezan z imenom Tito. Na sliki vidite predsednika Tita s soprogo v družbi predsednika burmanske unije ki je pred meseci na poti miru obiskal tudi Burmo

PRAVKAR PRISPELO

● **V soboto, 16. maja je zagorela nova krožna peč v brežiški opekarni, ki bo dajala 3-krat več opeke kot stara, dotrajana peč. To je bil hkrati za delovni kolektiv te tovarne največji praznik. Okrog 14. ure je zvezni ljudski poslanec tov. Martin Gosak ob navzočnosti predstavnikov brežiškega ljudskega odbora in članov kolektiva ter delavcev, ki so peč gradili, zakuril v njej ogenj. Peč bo zdaj nekaj časa poskusno obratovala, potem pa bo prišla v redno obratovanje. Gradili so jo komaj leto in pol. Kolektiv je znal v tem času premagati vrsto nelahkih težav. K investicijskemu kreditu za gradnjo nove peči so sami opekarji prispevali še šest milijonov din. V stari peči je znašala letna proizvodnja 2,400.000 kosov opeke, v novi pa bodo izdelali na leto 8,000.000 kosov opeke. K novi peči pa bo zdaj brežiška opekarna potrebovala še novo umetno sušilnico in nekatere druge naprave. Zvezni ljudski poslanec Martin Gosak je delovnemu kolektivu iskreno čestital k njegovi veliki delovni zmagi.**

● **Nedeljske mednarodne speedway dirke med Avstrijo in Jugoslavijo na stadionu »Matije Gubca« v Vidmu-Krškem pomenijo lep uspeh za Jugoslavijo. Naši vozači so bili ves čas v premoči in rezultat 55:30 povsem ustreza. Tekmovanje, ki mu je prisostvovalo okoli 6.000 gledalcev je močno motilo grdo vreme. Zaradi hudega dežja so morali po 14. vožnji dirke zaključiti. Med Jugoslovani je bil najboljši Medved (Hrvatka) in Babič, vozač AMD Videm-Krško. Med avstrijci je bil prvi Kaiserer. Na dirkah je bilo le troje lažjih padcev, zato pa več okvar vozil. Organizacija je bila odlična.**

V soboto je bil na občinskem ljudskem odboru v Vidmu-Krškem sprejem za domače in tuje tekmovalce.

● Pod pokroviteljstvom centralnega odbora Sindikata rudarskih in metalurških delavcev Jugoslavije bodo v počastitev 40-letnice ustanovitve KPJ in SKOJ ter Dneva mladosti II. športne igre Industrijskih rudarskih šol FLRJ v Trbovljah od 22. do 25. maja t. l.

Spored tega tekmovanja je zelo pisan, saj bodo tekmovalci nastopili v 11 disciplinah, in to v atletiki, nogometu, odbojki, košarki, rokometu, namiznem tenisu, streljanju in šahu. Nastopile bodo ekipe šol iz vseh republik, in to IRŠ Aleksinac, Breza, Kakanj, Labinj, Trepča, Zagorje in Trbovlje.

Slavnostni pričetek te športne manifestacije bo v petek, 22. maja, z razvitjem zastave IRŠ Trbovlje, v soboto, nedeljo in ponedeljek pa bodo mladi športniki pomerili svoje moči v omenjenih disciplinah. V ponedeljek popoldne pa se bodo po razglasitvi rezultatov vsi nastopajoči udeležili velike parade in slovesnosti v počastitev Dneva mladosti.

● V soboto ponoči se je smrtno ponesrečil 22-letni Viktor Šmon iz Trbovelj. Dopoldne se je na občinskem ljudskem odboru v Trbovljah komaj poročil, okoli 21. ure pa je zapustil hišo na Trgu Franca Fakina štev. 29 in odšel v gostilno. Ko se je okoli polnoči vrnil iz gostilne, so bila vhodna vrata že zaklenjena. Zato je hotel v notranjost hiše skozi okno, pri tem pa je nerodno padel v 1.80 m globok jašek pri oknu in se zadušil. Zjutraj ga je v njem mrtvega našel njegov oče.

● **V Trbovljah je bila sektorska revija delavsko prosvetnih društev Svoboda. V soboto so nastopile v gledališki dvorani delavskega doma godbe na pihala, v nedeljo zvečer pa pevski zbori. Sodelovale so kulturne skupine zasavskih Svobod.**

● Nekaj po 14. uri je izbruhnil požar v trboveljskem rudniškem avtoparku. Požar so gasilci kmalu zadušili.

Za družbeni standard

Oba zbora občinskega ljudskega odbora v Trbovljah sta na svoji seji 12 maja sprejela družbeni plan in proračun trboveljske občine.

Glavna značilnost letošnjega družbenega plana je usmeritev na družbeni standard in povečanje delovne storilnosti ob enaki zaposlitvi. Skladno s povečanjem delovnega učinka se bo povečala tudi osebna potrošnja. — Skoro pol milijarde din je določeno za družbeni standard. Družbeni plan predvideva povečanje družbenega produkta za 6%, narodni dohodek pa se bo povečal za 7%. Da pa bo to mogoče, je odvisno od delovne storilnosti, in sicer naj se doseže z izboljšanjem organizacije dela v gospodarskih podjetjih, iz boljšo zaposlitvijo delovne sile, s stimulativnim nagrajevanjem po učinku dela. To seveda povsod, kjer je to možno. Po pričakovanju se bo delovna storilnost v industriji povečala za 8—9%, kjub zmanjšanju zaposlitve za 3%. Več zaposlenih bo edino v gradbeništvu, kjer bodo potrebovali 30% več delovne sile, a se bo obseg gradbenih del povečal za 86%.

Za gospodarske in negospodarske investicije bo letos na razpolago 1 milijardo 334 milijonov din. Karakteristično za letošnji družbeni plan trboveljske občine je, da je v njem več kot pol milijarde din namenjeno za družbeni standard. Največ od tega, in sicer 336 milijonov din, je določeno za stanovanjsko izgradnjo ter 24 milijonov za velika popravila starih stanovanjskih hiš. Za investicije v šolstvu je predvideno 58 milijonov za razširitev trboveljske javne bolnišnice pa 27 milijonov din. Znatna denarna sredstva so nadalje določena za komunalno dejavnost, za ureditev cest itd. Za rekonstrukcijo in gradnjo vodovoda je predloženem programu predvideno nad 50 milijonov. Družbeni plan pa zajema tudi področje negospodarskih investicij, na primer za ureditev telesnovzgojnih objektov in drugega.

Proračun občine Trbovlje za letošnje leto predvideva 179.318.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov.

Tito v anekdotah

O tovarišu Titu je mnogo anekdot. Večina od njih je resničnih. Ljudstvo zelo ljubi predsednika republike Jugoslavije, tovariš Tito pa zna biti bolj ko kak drugi voditelj neposreden in v tesni zvezi z ljudstvom. Tovariš Tito razen tega zelo ljubi humor. Rad ga ima od svoje najzgodnje mladosti. Tu bomo prinesli nekaj izmed mnogih anekdot, ki so znane o njemu.

*

Že kot otrok je imel tovariš Tito zelo rad sladkor, a posebno še konico od sladkornega stožca (tiste čase je bil razen sladkorja v kockah namesto sedanje sipe v prodaji sladkor v stožcih v teži nekaj kilogramov), ker je bil vršiček najbolj sladek. Toda konico sladkornega stožca je cenil tudi njegov stari oče po materi, Martin Javeršek. Tako je tovariš Tito nekega dne odlomil za sebe celo glavo od sladkornega stožca in jo nesel v bližnji gozdič, da bi jo skril.

Ko pa je tovariš Tito šel preko potoka, se mu je sladkor izmuznil iz rok in padel v vodo. Tako se mu je namera, da bi se posladkal, ponesrečila.

*

Kot učenec vajenske šole v Sisku je tovariš Tito za prvi april nekega leta s črnilom pomazal stol, na katerega naj bi sedel učitelj, katerega ni maral. Medtem pa je na ta stol namesto osovraženega učitelja sedel direktor šole Havelja, in to v svetlo sivih hlačah. Tovariš Tito je hotel povedati, kaj je storil, a bilo je že prepozno. Ko je direktor vstal s stola v svojih svetlih hlačah, so bile te že popacane od črnila. Pozneje je tovariš Tito priznal, kaj je storil.

*

Za časa prve svetovne vojne je bil tovariš Tito v Rusiji ujet. Z nekim transportom ujetnikov je bil prestavljen z Urala v Kungur. Med vožnjo pa je tovariš Tito v tedanjem Jekaterinoburgu, sedanjem Sverdlovskem, stopil z vagona z izgovorom, da išče vodo za čaj — na postaji pa je skočil v drug vlak. Stražniki, ki so spremljali vojne ujetnike, so s postaje Jekaterinoburg obvestili vse bližnje postaje, da je neki avstrijski ujetnik pobegnil.

Ko je v njegov vagon prišel neki kozak, da ga pregleda, je vprašal tovariša Tita, če je v vagonu pobegnil avstrijski ujetnik.

»Njet!« — mu je na kratko odgovoril v ruskem jeziku. Tako ga je kozak zaradi dobrega ruskega odgovora in civilnega oblačila smatral za Rusa in je odšel dalje, da išče pobegnjenca.

Nekaj podobnega se je zgodilo leta 1928. Tovariš Tito, ki ga je takrat policija preganjala, se je umaknil v ilegalo, a se je kdaj pa kdaj vračal v prostore Zveze kovinarjev, da obdrži zveze. Tu ga je ob neki priliki zalotil policaj, ki je imel nalog, da ga aretira.

Policaj je salutiral in vprašal: »Ali je tukaj Josip Broz?«

Tovariš Tito pa se je napravil začudenega in je odgovoril: »Kaj ne vidite, da ni tukaj?«

Policaj je s pogledom premeril vse prisotne, se obrnil proti tovarišu Titu, salutiral in odšel.

*

Proti koncu leta 1934, ko je bil ubit kralj Aleksander Karadjordjević, je tovariš Tito s ponarejenim potnim listom odpotoval iz Jugoslavije na Dunaj, kjer je bil sedež CK Partije.

Na državni meji, kjer so okrepili kontrolo vseh potnikov, se je tovariš Tito ustrašil, da ne bi kontrola odkrila, da potuje s ponarejenim potnim listom.

V Mariboru pa je ob pregledu potnih listov neka Avstrijka, ki je z njim potovala, vstala s sedeža in prosila tovariša Tita, naj drži njenega otroka. Ta je z eno roko prijel otroka in ga posadil na noge, z drugo roko pa je dal policiji svoj potni list.

Medtem pa je tovariš Tito začutil na hlačah nekaj toplega, in opazil je, da so njegove hlače mokre.

Policaji so se ob tem prizoru začeli smejati. Pritisnili so mu na potni list pečat, ne da bi ga natančno pregledali, in odšli dalje.

Naslednji dan po drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu, se je tovariš Tito srečal z Vojo, intendantom pomožnega bataljona Vrhovnega štaba in ga vprašal:

»Kako ti gre, Vojo?«

»Slabo, tovariš Maršal,« mu odgovori Vojo po videzu žalosten.

»Zakaj slabo? se začudi tovariš Tito nepričakovanemu odgovoru.

»Veš, tovariš Maršal, ušel si mi!«

»Zakaj ušel?«

»Tako, tovariš Maršal. Vse do sinoči si bil ti vrhovni komandant, jaz pa vrhovni intendant..., a ponoči si pobegnil med maršale, jaz pa sem ostal vrhovni intendant!«

Tovariš Tito se je od srca nasmejal.

*

Na Zelengori, v V. sovražnikovi ofenzivi je bil Vrhovni štab v središču najhujše borbe, vsega skupaj samo nekaj sto metrov od sovražnikovega položaja. Tovariš Tito je študiral situacijo. V njegovi bližini je bil tudi kapetan Dicken, odposlanec angleške vojne misije, ki je prišel s tolmačem, in ga vpraša:

»Kakšen je položaj?«

Pokazali so mu, kje stoji sovražnik.

»A zakaj se ne udamo, če ni izhoda?«

»Kaj vpraša?« — pravi tovariš Tito.

Tolmač mu pojasni.

»Povej mu, naj gre k I. Proletarski. Ako se tamkaj s tem strinjajo, se strinjam tudi jaz.« — je rekel tovariš Tito.

*

Na nekem zborovanju pred dolgim časom je tudi tovariš Tito vstal, da pove svoje. Vsi so ga burno pozdravili. Tovariš Tito je želel, da nehajo ploskati. Predlagal je to in dajal znamenje, da bi rad govoril, a ploskanja ni bilo konec.

Takrat pa je tovariš Tito rekel in se nasmehnil: »Prenehajte, drugače nas bodo obtožili še kulta osebnosti!«

Vsi so se smejali.

B. Dj.

Pred pomembnimi nalogami

Nedavno se je v Zagorju sešel na prvo sejo na občinski konferenci ZK izvoljeni komite ZK. Po konstituiranju je sekretar občinskega komiteja ZK tovariš Rudi Bregar obrazložil nekaj nujnih in prvenstvenih nalog, ki jih bo moralo opraviti celotno članstvo ZK in ostali delovni ljudje Zagorja za politično-gospodarski dvig komune. Ena izmed zelo važnih nalog bo pritegniti k konkretnemu in konstruktivnemu delu vse zagorske komuniste.

Osnovne organizacije ZK zagorske občine bodo počastile in pričakale bližnji IV. kongres ZKS s predavanji o vlogi KPS in KPJ, zlasti o 40-letnici, kakor tudi z nadaljnjim proučevanjem Programa ZKJ in VII. kongresa ZKJ. Prav tako je predvideno, da bo v Zagorju takoj po kongresu ZKS še ena občinska konferenca ZK, na kateri bodo zagorski delegati, ki se bodo udeležili IV. kongresa, poročali o njegovem delu in sklepih. (v)

VREME

ZA ČAS OD 22. — 31. MAJA

Nekako do 25. maja lepo poletno vreme. Okrog 26. maja in okrog 29. maja pomembnejše padavine, vmes pa po večini sončno, vendar s pogostnimi krajevnimi padavinami.

V.M.

40 LET KPJ ● 40 LET KPJ ● 40 LET KPJ ● 40 LET KPJ

Vzorna žena in komunistka

Ko v letošnjem letu praznujemo 40-letnico obstoja in delovanja KPJ, se spominjamo vseh, ki so v najtežjih dneh terorja v predaprilski Jugoslaviji širili napredne ideje in delavce naših revirjev vodili v njihovem boju za boljše življenje. Veliko vlogo v tem boju in pa v razširjanju idej komunizma so igrale tudi naše žene.

Vsi Hrastničani, posebno pa prebivalci Kolonije, se spominjamo pokojne FANI MLAKARJEVE. Bila je vzor žene-matere in komunistke. Rodila se je leta 1909 kot hči rudarja in je že v zgodnji mladosti občutila vso težo življenja, kakršnega so imeli vsi izkoriščani v takratnih razmerah. Zelo mlada se je omožila s Francem Mlakarjem in rodila se jima je hčerka. Mlakar je bil eden izmed vodilnih komunistov med rudarji. Oba sta ves svoj prosti čas posvečala vzgoji delavcev, da bi tako bili sposobni boriti se za boljše življenje. Ko je KP organizirala stavke, je Fani Mlakarjeva delala med ženami, da so tudi one stavko podpirale in tako pomagale. Takrat je policija zapirala vse komuniste; ona je bila tista, ki je z literaturo in besedo širila ideje Partije. Da pa je to laže delala, je velika zasluga njenih sosedov, ki so ji pri tem težkem in odgovornem delu pomagali.

Ko je Lidija Šentjurc, sedanji član ZIS in zvezni poslanec, leta 1936 prišla iz zapora v Glavnjači, je bila njena sodelavka Fani. Njena kuhinja na vrhu Kolonije je bila za komuniste vedno zanesljivo mesto za sestanke. Med ženami je bila zelo priljubljena, saj je bila tiha in prijazna ter je zato imela dosti prijateljev.

Pri delu »Slovenske družine«, v kateri so se zbirale napredne rudarske žene, je bila Fani nepogrešljiva. Prav tako pri igralski skupini »Vzajemnosti« in pevskem zboru. Posebno mesto pa je imela med otroki, ki jih je prav ona s svojim smislom za organizacijo, blagim glasom in ravnanjem zbirala v otroškem pevskem zboru.

Ob okupaciji leta 1941 so med prvimi komunisti in simpatizerji aretirali Franca Mlakarja, ki je kmalu umrl v taborišču Mauthausen, Fani in hčerko Doro pa so izselili v Hrvatsko. Po osvoboditvi se je že bolna vrnila domov in po svojih močeh še sodelovala, vendar ji bolezen ni dopuščala. Umrla je novembra 1952.

Vsem, ki smo jo poznali, posebno pa otrokom, ki so danes že odrasli ljudje, je ostala v svetlem in lepem spominu. Bila je ena izmed tistih žena, katerim mnogo dolgujemo in ki je s svojim delom doprinesla velik delež za boljše in lepše življenje vseh, posebno pa nas Hrastničanov.

Njihova pomoč

pri ustanavljanju in življenju stanovanjskih skupnosti bo pripomogla k vsestranskemu razvoju teh organov družbenega upravljanja

Pisali smo že, da so se v Zagorju resno lotili vseh potrebnih priprav za ustanavljanje stanovanjskih skupnosti. Občinski odbor Socialistične zveze je vnesel v svoj program dela tudi posvetovanje žena, na katerem naj bi žene opozorili, kolikšne važnosti bi bilo njihovo konstruktivno in ustvarjalno sodelovanje na tem področju.

V sredo se je zbralo v prostorih Socialistične zveze v Zagorju nad sto žena iz vseh delov občine. Po uvodnih besedah o pomenu in vlogi stanovanjskih skupnosti, zlasti delu žena v teh organih družbenega upravljanja, se je razvila živahna razprava, ki je pokazala, da so žene pripravljene sodelovati, kjerkoli bo to potrebno. Predvsem pa je posvetovanje pokazalo, da bodo imele žene največ dela pri varstvu družine in otrok, pri urejanju preskrbe in še drugih zadev, da bo življenje v stanovanjskih skupnostih resnično boljše in v skladu z nameni, ki jih postavlja pred vse delovne ljudi naš socialistični sistem.

Seveda so prišla na površje še nekatera druga vprašanja, kot n. pr. upravljanje stanovanj, zlasti vzdrževanje starih hiš, kjer ni pogojev, da bi jih s sredstvi, s katerimi razpolagajo hišni sveti, popravljali. Nadalje problem preskrbe z mesom in mlekom, pa zadeve, ki jih bodo morale bodoče stanovanjske skupnosti pravtako prvenstveno reševati. Ženske so priporočale, da se v program bodočih skupnosi vsa ta vprašanja vnesejo. Govorili so še o delu gospodinjskega centra v Zagorju, ki je pravkar sprejel svoj delovni načrt. Videti je, da bo ta program znatno pripomogel k razvoju stanovanjskih skupnostih, zlasti še razbremenitvi gospodinjstev.

Posvetovanje je bilo uspešno in je potrdilo pričakovanje občinskega odbora SZDL, da bodo žene pripravljene pomagati pri vseh delih, ki bodo v stanovanjskih skupnostih potrebna.

(v)

TUJCI O TITU

Ker njegove misli in želje vsebujejo hotenja za boljše, svobodnejše in lepše življenje, ker so neprecenljive njegove zasluge v borbi za ohranitev miru v svetu, za koeksistenco med deželami z različnimi državnimi in družbenimi sistemi, Tita ne cenimo, ljubimo in spoštujemo samo mi, ampak vsi napredni in svobodoljubni ljudje na svetu.

O tej ljubezni, spoštovanju in občudovanju proti tovarišu Titu obstajajo številni primeri. Njihovo število se vzporedno z uspehi v izgradnji nove Jugoslavije iz leta v leto veča. Vsi ti so nam razumljivo zelo dragi. Zaradi njih smo mi, prebivalci Jugoslavije, še ponosnejši na našega predsednika, ki ni samo naš.

O tem velikem sinu naših narodov, za katerega je znani francoski književnik in javni delavec Jean Cassou dejal, da je »vest našega časa«, so izrekli besede spoštovanja in občudovanja mnogi državniki, politiki, vojaški voditelji, javni in kulturni delavci in neznani ljudje iz različnih krajev sveta.

O tovarišu Titu je napisanih nekaj sto knjig in brošur, na tisoče in tisoče člankov v časopisih in revijah, besede o njem so preko televizije in radijskih postaj poslušali milijoni ljudi iz najoddaljenejših krajev na vseh kontinentih.

Ime Tito, porojeno v predvojni revolucionarni borbi, v ognju osvobodilnega boja in v povojni svobodni graditvi socialistične domovine, je širom po svetu postalo sinonim pomembnosti, junaštva, borbe za pravično stvar, za boljše odnose med ljudmi. Pod tem imenom se je v svetu afirmirala nova Jugoslavija, katere glas se na najvišjih mednarodnih mestih posluša in ocenjuje z največjo pozornostjo.

Titova osebnost že dve polni desetletji vzbuja zanimanje in pozornost celotne svetovne javnosti. V tem času vse naše težnje, borbe, da uničimo sovražnika, da premagamo zaostalost, da dohitimo zamujeni čas, da vskladimo naš korak z nezadržnimi željami naših sanj o lepšem, so neločljivo povezane z imenom človeka, katerega moč je triumfirala vero naših narodov v zmago, ki je spominjala naše ljudi na največje žrtve, ker so vedno verovali v svojo zmago in svojega Tita.

V tem sestavku ob dnevu mladosti, ki je hkrati tudi rojstni dan tovariša Tita, prinašamo samo nekaj mnenj, ocen in izjav tujcev o predsedniku naše republike.

Ob obisku tovariša Tita v Indiji je predsednik republike dr. Prasad med drugim dejal: »Čutim posebno zadovoljstvo, da lahko pozdravim in izrazim dobrodošlico njegovi ekscelenci maršalu Titu, predsedniku FLRJ, ki je med nami. Mi mu izražamo dobrodošlico kot šefu države, ki je imela veliko in pomembno vlogo v času poslednje vojne in po njej. Prav tako mu želimo dobrodošlico kot velikemu voditelju naroda, katerega junaški podvigi v boju za osvoboditev svoje domovine so vzbujali občudovanje vsega sveta. Čeprav je to Vaš prvi obisk v Indiji, je Vaše ime poznano v vseh naših področjih, ljudje se navdušujejo nad hrabrostjo in zmagami pod Vašim vodstvom ...«

Visoko spoštovanje proti osebnosti tovariša Tita je ob kratkem obisku v naši državi izrazil tudi bivši zunanji minister ZDA John Foster Dulles: »Milo mi je,« je dejal minister Dulles, »ker sem prvič v Jugoslaviji. S posebnim zadovoljstvom pričakujem srečanje in razgovor s predsednikom Titom. On z veliko gorečnostjo skrbi za neodvisnost države, sledeč temu cilju pa kaže veliko hrabrost in upornost. To so kvalitete, ki vzbujajo spoštovanje po vsem svetu ...«

Ob svoji turneji po Franciji je Pierre Mendes-France, bivši predsednik vlade in znani javni delavec, ko je odgovarjal udeležencem nekega zborovanja o tovarišu Titu med drugim dejal:

»Šef jugoslovanske države zasluži najglobljе spoštovanje, celo takrat kadar ljudje ne soglašajo z njegovimi mnenji, v prvi vrsti zaradi njegove odločnosti in privrženosti svojim idealom. Mi lahko primerjamo njegovo borbo z borbo, ki so jo nekateri od nas vodili med vojno ... To je človek, ki se sistematično drži principa nacionalne neodvisnosti.

Ko neki mali narod odbije, da se pokori nekemu neizmerno močnejšemu narodu, že sam primer, ki ga s tem daje, zasluži vso pohvalo. Zaradi tega občudujem maršala Tita, čeprav njegova doktrina ni enaka moji.«

Besede priznanja in spoštovanja o tovarišu Titu so izrekli tudi mnogi javni delavci.

Angleški politik in publicist Conny Zilliakus v svoji knjigi »Jugoslovanski Tito« med drugim piše:

»Kot Washington je bil prvi v vojni, prvi v miru in prvi v srcih svojih državljanov. Kakor Washington je postal simbol enotnosti, ki se je vzdignilo nad partikularizem nacionalnih skupnosti, ki jih je on vodil v vojni in v miru. Enako kot Lenin je bil prvi začetnik narodne revolucije, ki je bila del narodno osvobodilne vojne. On ni osnoval Komunistične partije v svoji domovini kot Lenin, a je prevzel skrb zanjo, ko je bila pred razsulom, ponovno jo je oživel, inspiriral s svojim likom in jo usposobil za nacionalno vodstvo v borbi in revoluciji.«

V eni izmed svojih poslednjih knjig je vodja napredne perujske stranke govoreč o mednarodnih vprašanjih dejal, da »imata Evropa in Azija dva državnika, ki moreta odigrati veliko vlogo v ohranitvi miru v svetu. To sta Nehru in Tito ...«

E. Normand, podpredsednik Zveze sindikatov Švedske in šef delegacije, ki se je mudila pri nas, je dejal o Titu: »Izražam spoštovanje neizčrpni vztrajnosti, ki jo v službi svojih idealov kaže maršal Tito.«

Eden izmed največjih ameriških kiparjev Joe Davidson je ob obisku v Jugoslaviji izdelal doprsni kip maršala Tita. Govoreč o njegovem liku, je dejal:

»Na mnogih slikah je Titov lik pokazan preostro, celo namrščeno, resno. To ni Tito. Poleg izraza sline volje in globine notranjega življenja ima on v svojem nasmehu in izrazu v očeh tudi široko blagost in plemenitost. Iz njegovega lika diha veliko ljudsko srce.«

Jasno in odločno

je treba povedati, da moramo v prvi vrsti nuditi pogoje študija sinovom in hčeram delavcev

Problem ni nov. Najbolj pogosto pa pride na dnevni red na letnih občnih zborih političnih in družbenih organizacij. Ugotovitve pa so vselej ene in iste, da namreč v Zagorju šolamo vse premalo otrok delavcev. Poraja se vprašanje, ali smo storili vse ali vsaj dovolj, da bi zagotovili študij otrokom delavcev, predvsem rudarjev? Praksa pove, da ne vselej. Premalo smo bili odločni pri tem važnem delu, vse premalo smo obrazložili našim delavcem, da imajo v socialistični Jugoslaviji vse možnosti, da se njihovi otroci vsestransko izobražujejo in da dosežejo kvalifikacije, do katerih sami v preteklosti, predvsem zavoljo kapitalističnih razmer, največkrat sploh niso mogli priti.

Ne rečem da po vojni v Zagorju ni doštudiralo, bodisi na visokih ali srednjih šolah nekaj desetin otrok delavcev. Toda razmerje med inteligenco in delavci ni pravilno. Morda je temu tako tudi zaradi politike štipendiranja. Že res, da so v preteklosti dobivali štipendijo predvsem otroci delavcev, toda med temi jih je bilo mnogo, ki so obiskovali samo srednje šole. Ne bi bilo prav, če bi rekli, da tudi otroci izobražencev ne bi smeli prejemati štipendij, zlasti tisti, ki so upravičeni nanjo, toda naša usmerjenost mora iti predvsem na otroke delavcev, zlasti nadarjene.

Žal delavci niso mogli vselej priti do štipendij za svoje otroke. Dogajalo se je celo to, da so jo prejemali otroci staršev, ki še vedno niso na čistem s svojim verskim prepričanjem in ki so tudi na svoje otroke prenašali to prepričanje. Seveda je to prepričanje stvar vsakega posameznika, toda v Zagorju bomo predvsem pomagali in nudili štipendije otrokom, katerih starši največ doprinašajo k preobrazbi komune v resnično socialistično celoto, torej ljudem, ki si vsak dan prizadevajo s svojo politično in drugo dejavnostjo prispevati in pospešiti rast socialističnih odnosov.

Za letos je svet pri občinskem ljudskem odboru predlagal občinskemu ljudskemu odboru komisijo za podeljevanje štipendij, ki bo vsekakor bolj pazil, da bodo dobili podporo oziroma štipendijo predvsem otroci delavcev. Prav tako je bil svet mnenja, da ne bi bilo napak vsa sredstva, ki jih dajejo občina ali ostala podjetja za štipendije, združiti v skupen sklad, ki bi ga upravljal njegov upravni odbor. Enkrat za vselej je treba prelomiti s staro prakso, ko pravzaprav nismo niti vedeli, kaj hočemo doseči s štipendijsko politiko v Zagorju. Ko dejansko nihče ni vodil računa, kako v perspektivi uvesti enotno kadrovsko politiko, po domače povedano: ko nihče ni gledal vnaprej in vsaj skušal ugotoviti, kakšni kadri nam bodo v prihodnosti prvenstveno potrebni.

Vsekakor je res, da bi združitev vseh sredstev za štipendije pomenil pomemben korak naprej, kar bo nedvomno služilo zagotovitvi zadostnega števila potrebnih kadrov v bližnji in daljnji prihodnosti.

Invalidi bodo počastili 40-letnico KPJ

V dneh od 24. do 30. maja t. l. bo organizacija invalidov v Hrastniku priredila Invalidski teden, ki bo posvečen počastitvi 40-letnice ustanovitve KPJ.

Program tega tedna bo pisan in bogat: dne 24. maja bodo odprli razstavo dela in borbe invalidov; 26. maja bo koncert godbe na pihala Svobode I Hrastnik; dne 27. maja bo Svoboda I uprizorila dramo »Rdeče rože«; 28. maja bo Glasbena šola iz Hrastnika priredila koncert; 29. maja bosta na sporedu dva koncerta Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane — dne 30. maja pa je predvideno kegljaško, namiznoteniško in šahovsko tekmovanje. Zmagovalci bodo dobili nagrade.

Ob tej priliki bo organizacija razvila tudi svojo zastavo. — Vse prireditve bodo na letnem igrišču pri gimnaziji, ob slabem vremenu pa v domu Partizana.

Plenum sindikalnega sveta v Hrastniku

Pred dnevi se je sešel plenum sindikalnega sveta v Hrastniku. Razpravljal je o vseh važnih vprašanjih v sindikalnem delu pri vseh krajevnih gospodarskih organizacijah. Plenum je ob tej priliki ugotovil, da je odstotek sindikalno organiziranih v Hrastniku narastel od 89,9 na 98. Samo sindikalna podružnica pri Rudniku je na novo sprejela 233 članov.

To vprašanje pa še vedno ni zadovoljivo rešeno v raznih obrtnih delavnicah in v privatni obrti, in to v Hrastniku in v Radečah. — Krajevni sindikalni svet je nadalje organiziral 45-dnevni seminar za vodilne sindikalne funkcionarje. Obiskovalo ga je 23 tečajnikov.

Opaziti je, da je bil seminar zelo koristen.

Sindikalni svet posveča vso skrb tudi letovanju svojih članov. V okviru komune je v 12 sindikalnih podružnicah organiziran letni oddih delavcev, bodisi v lastnih počitniških domovih ali drugače. Za manjše sindikalne podružnice, ki nimajo svojih počitniških domov, obstaja možnost, da njihovi člani lahko izkoristijo prostore, s katerimi razpolaga Društvo prijateljev mladine v Pulju, tako da bo po želji lahko vsakdo preživel svoj letni dopust izven domačega kraja. Sindikalni svet je prav tako priredil posvetovanje v Radečah in v Hrastniku glede izdelave tarifnih pravilnikov v drobni industriji in obrti. Za sedaj še ni bil predložen v potrditev noben tarifni pravilnik, pričakovati pa je to v najbližjih dneh. To vprašanje je posebno pereče pri obrtih, kjer tarifnih postavk ni mogoče izboljšati, zato se je to delo tudi nekoliko zavleklo.

Krajevni sindikalni svet bo nadalje v juniju in juliju organiziral množične delavske športne igre. Namen teh iger je, zajeti vse člane delovnih kolektivov v športno udejstvovanje. KSS je postavil komisijo, ki bo izvedla to tekmovanje. Zmagovalci bodo prejeli prehodne pokale, ker bodo take športne igre v bodoče vsako leto.

Delo krajevnega sindikalnega sveta v Hrastniku je bilo v minulem poslovnem letu zelo uspešno.

ZAGORJE

Prejšnji ponedeljek je bil v sejni sobi Socialistične zveze v Zagorju enodnevni seminar skupščine podružnice socialnega zavarovanja v Zagorju. Odborniki tega organa družbenega upravljanja so se seznanili z mnogimi važnimi napotili, ki jih terja upravljanje tako važne ustanove.

ČLOVEK ČLOVEKU

Ema in Stana sta prijateljici. Vedno sta skupaj. Ob dveh, ko se vračata iz službe, dolgo stojita pred hišo in tiščita glavi skupaj, kakor da se že nekaj let nista videli. V resnici pa delata v istem uradu in tudi v delovnem času klepečeta sebi v zadovoljstvo, strankam za jezo. Tako kot tisti klepetulji, ki sta se po sedmih letih zapora dogovorili: »Jutri pridem k tebi, nekaj važnega ti moram povedati ...«

Če bi bilo samo to, njuna zgodba ne bi sodila pod naslov ČLOVEK ČLOVEKU. — Zato moram dodati, da sta Ema in Stana samo na videz prijateljici, ko pa si pokažeta hrbet, druga drugo obirata. Tako je Ema zadnjič pripovedovala o Stani tole:

»Uh, kako laže! Pa zanikrna je. Dela se damo, v stanovanju pa ima tak nered ...«

Ni minilo še pol ure, ko je bila Ema na poti k Stani. Dolgo v noč sta srkali črno kavo in kramljali, da je naslednji dan Stana lahko rekla znanki:

»Pomislil, toliko dela sem imela, pa se je nisem mogla znebiti. Tako sem se že naveličala njenega prijateljstva ...«

SPREHOD PO SVETU

Negativna bilanca

Trinajstega maja so v Parizu in Alžiru priredili vojaški paradi in z njima počastili prvo obletnico alžirskega puča skrajne francoske desnice, se pravi prvo obletnico rojstva V. Republike. Obe proslavi sta bili dokaj hrupni, vendar kljub obilici lepih besedi in obetov ter slavospevov francoskemu orožju nista mogli zakriti razočaranja nad De Gaullom in njegovimi pomočniki. De Gaullove obljube so namreč še vedno le — obljube; v Alžiriji pa vojna še divja, francoski državni proračun kaže vedno večji primanjkljaj, mezde se nižajo in cene višajo, vrednost franka pada, franku podobno usodo pa doživija tudi ugled V. Republike. Skratka, letna bilanca je negativna.

Zanimajo nas predvsem tiste postavke te bilance, ki govore o Alžiriji. Vojna v tej deželi je namreč pospešila smrt IV. Republike, in njene posledice so ustvarile ugodno vzdušje za upor kolonialističnih skrajnežev in za vrnitev De Gaulla na oblast. Vojna v tej deželi je prizadejala Franciji — njeni gospodarski, socialni, finančni politiki in vsem področjem javnega življenja —toliko težav, da so Francozi množično obrnili hrbet stari vladavini in se oklenili De Gaulla, ker so pričakovali, da bo kot Aleksander Veliki presekal vozel, ki ga njegovi predhodniki niso mogli razvozlati. De Gaulle je to tudi obljubljal. Mir v Alžiriji je bil njegov glavni adut. Govoril je, da je on edini Francoz, ki je sposoben pomiriti Alžirijo. In mnogi so mu verjeli.

Dolgo pa De Gaulle ni povedal, kako si zamišlja pomiritev Alžirije. Njegovi vročekrvni pristaši, ki so ga z alžirskim pučem privedli na oblast, so zahtevali, naj se odkrito zavzame za integracijo, se pravi za popolno združitev Alžirije s Francijo. Voditelji alžirskega osvobodilnega gibanja pa so ga opozarjali, naj ne zakriva pogleda na resnico z utvarami, da bo lahko prelesičil alžirsko ljudstvo, če mu bo obljubil iste pravice kot jih uživajo francoski priseljenci v Alžiriji. Tisti časi, ko so Alžirci upali, da bodo lahko rešili svoj problem z uvedbo enakopravnosti muslimanov i priseljenih Francozov, so že zdavnaj minili, kajti alžirsko ljudstvo je spoznalo, da bo izbojevalo resnično enakopravnost le z bojem za lastno državo.

Končno je De Gaulle spregovoril in razočaral ene in druge. Ni omenil integracije in ni se zavzel za pogajanja s Fronto narodne osvoboditve. Napovedal je, da bo Francija izdelala petletni načrt razvoja Alžirije, ki naj bi odpravil lakoto in revščino, brezposelnost in pomanjkanje šol, bolnišnic itd., odpravil naj bi torej vse tiste razlike, ki so doslej ločevale alžirske muslimane od francoskih priseljencev. In pozval je lokalne uporniške poveljnike, naj se predajo in se vrnejo na svoje domove.

De Gaulle pa je izdelal svoj načrt na napačni predpostavki, da so vzroki alžirske vojne le v gospodarski in socialni neenakopravnosti Alžircev, ki je res ogromna in je eden glavnih vzrokov alžirskega zla. Pozabil je, da je obubožano in brezpravno ljudstvo, ki je sprva prijelo za orožje predvsem zaradi gospodarskega in socialnega zatiranja, v štirileetnem boju tudi politično dozorelo in da se nikdar več ne bo zadovoljilo s polovičnimi rešitvami, pa celo ne z avtonomijo v okviru Francoske skupnosti. V tem boju je alžirsko vprašanje postalo politično vprašanje in rešiti ga je mogoče le s političnimi pogajanji med obema vojskujočima se silama. Zato De Gaullovi obeti niso mogli omajati odločnosti alžirskega osvobodilnega gibanja, da izbojuje svojemu ljudstvu svobodo in pravico do življenja v lastni državi, povzročili pa so nejevoljo skrajne kolonialistične desnice, ki vztrajno odklanja sleherno kompromisno rešitev in se z vsemi štirimi oklepa svojih izkoriščevalskih pozicij.

Ko je De Gaulle spreviděl, da njegovi pozivi lokalnim uporniškim voditeljem, naj se predajo, in njegove obljube, da bo Francija začela izvajati petletni načrt razvoja Alžirije, niso notranje razkrojili osvobodilnega gibanja je pozval voditelje Fronte narodne osvoboditve, naj razvijejo belo zastavo in pridejo v Pariz na pogajanja. Alžirci so odgovorili, da bi se prav radi pogajali, toda kot enakopravni partner in ne v Parizu, ampak v eni izmed nevtralnih držav. De Gaulle pa trdovratno vztraja pri beli zastavi in zahteva kapitulacijo.

Tako se predsednik V. Republike vrti v začaranem krogu svoje politike. Alžircem obljublja gospodarsko in socialno enakopravnost, ker upa da bo tako razbil njihovo osvobodilno gibanje. Načrta gospodarskega razvoja pa ne more izvajati, dokler divja vojna. In miru ni moč doseči brez političnih pogajanj. Teh pa De Gaulle noče. Zato obljublja Alžircem gospodarsko in socialno enakost ... Ta politika zavezanih oči podaljšuje vojno, ki terja vsak dan 500 žrtev, Franciji pa povzroča tolikšne izgube, da jih bo občutila desetletja. Naj omenimo le, da je vlada namenila za alžirsko vojno v prihodnjem proračunskem letu 1350 milijard frankov, torej skoro štiri milijarde frankov na dan.

Pred nedavnim je minister začasne alžirske vlade Krim Belkacem izjavil, da se njegova vlada iskreno zavzema za rešitev alžirskega vprašanja s pogajanji. Niti ni nujno, da Francija še pred pogajanji prizna neodvisnost Alžirije, vendar naj ne misli, da bo Alžirce lahko ujela v past, kajti sleherni sporazum o prekinitvi sovražnosti mora istočasno zagotoviti tudi politično rešitev. Čim dlje bo Francija čakala, tem večja bo cena, ki jo bo plačala. In vse kaže, da bo plačala ogromno ceno, saj je De Gaulle pred dnevi dejal, da njegova alžirska politika praktično pomeni integracijo Alžirije s Francijo.

25. MAJ

Vsekakor je zanimivo tudi tisto, kar mislijo in govore o Titu ljudje, ki niso niti državniki niti znameniti javni delavci, ljudje, ki nimajo nobene važne funkcije, navadni, preprosti ljudje. Ljudje, ki ljubijo in cenijo tovariša Tita zato, ker čutijo, da je on njihov, da govori z njihovim jezikom. Ti so o Titu prav gotovo izrekli in še izrekajo največ toplih besed.

S kolikšnim ponosom so prevzeti ti občutki ljubezni in spoštovanja proti tovarišu Titu, najlepše kaže nekaj primerov.

Angleški učitelj R. Herbertus je v nekem angleškem listu objavil pesem »Dober dan«, ki je posvečena tovarišu Titu.

Ali o tej ljubezni ne govori tudi pismo neznanega burmanskega dekleta iz Ranguna: »Izročila sem vam šopek cvetja. Vi ste se rokovali z menoj. Prosim Vas, poglejte to fotografijo, ki je bila posneta tega dne. Stara sem osem let in rastem. Želim Vam vse najboljše ob Vašem dnevu neodvisnosti. Vaša iskrena Rubi Kjo Sein.

Izredno pomembna so tudi pisma tovarišu Titu, ki jih je dobil od številnih sovjetskih državljanov ob svojem obisku v Sovjetski zvezi. Kuznjecov Dimitrijevič iz Arhangelska, član Komunistične partije od 1918. leta, piše v pismu tovarišu Titu:

»Sprejel sem posebno izdajo časopisa z vašo sliko. Od srca sem poljubil to sliko...«

Petar Boškovič iz Majkopa je prav tako poslal pismo tovarišu Titu in v njem med drugim dejal: »Vsi, ki živimo v sončnem Kubanu, iz globine ruskega srca pozdravljamo Vaš obisk v Sovjetski zvezi. Vsi sovjetski ljudje smo brezmejno srečni zaradi normalizacije naših odnosov. Vi ste, dragi ljubljeni tovariš Tito, učenec Lenina in ugledni voditelj mednarodnega delavskega gibanja.«

Antonina Kričenko iz Karaganda je pisala tovarišu Titu: Preteklo leto sem gledala film »V planah Jugoslavije«. Bila sem navdušena nad junaštvom jugoslovanskih narodov in Vašim junaštvom, tovariš Tito. Brala sem tudi knjigo »Jugoslovanska tragedija«, ki je name napravila težak vtis: zatem sem rekla samo: Ne, ne, Tito ni takšen. Neizmerno se Vam zahvaljujem, ker ste položili venec na Leninov grob. Vi ste izrazili moje misli in misli mnogih meni podobnih...«

V socialističnih listih in svetovnem tisku je pogosto poudarjen pomen osebnosti tovariša Tita. Danski list »Socialdemokrat« piše na vidnem mestu daljši članek o Titu, ki ga končuje z besedami: Tito je eden izmed najpomembnejših figur v mednarodnem političnem življenju.«

A braziliski socialistični list »Popular«:

Pomen Tita kot državnika, politika in vojskovodje je daleč prešel meje Jugoslavije!

Mi soglašamo s takšnimi ocenami o našem tovarišu Titu in sodimo, da so te največji porok za skupno razumevanje, razvijanje vsestranskega sodelovanja med narodi in za ohranitev miru, k čemur jugoslovanski narodi in njihov predsednik Josip Broz Tito teže z vsem srcem.

Branko Djukič

VSI ZA VSE

Saj vemo, kako je. Včasih je dan pust in je delavec Tone ali Peter slabe volje, pa pri stroju odreže prevelik kos, porabi preobilo materiala, narobe udari, pa znova začenja. Včasih spet Pavle in Jože, ki sta še včeraj garala na očetovi zemlji, pilita in žagata, pa se jima zahoče cigarete in skrivoma sedeta in v miru pokadita. Seveda: šihtne ure teko, tovarna pa ima tako dovolj denarja in plača bo prvega. Vemo, da so tu in tam Toneti in Petri, Pavleti in Jožeti hote ali nehote zaostali v svoji miselnosti v svojem pojmovanju, da je ob slabi proizvodnji, ob slabem izdelku, »fabrika« eno, in sami drugo. Seveda pa si žele veliko denarja, kot je veliko potreb, od drugod. Gospodarskih čudežev pa so zmožni le oni sami, njihova večja proizvodnja.

Tudi v trboveljski »Mehaniki« je bilo še pred nedavnim tako. Zadnje mesece pa se je začela podoba vidno obračati na bolje. Že skraja so debate o novem načinu nagrajevanja razvnele celotni kolektiv. Komaj so začeli razpravljati o nagrajevanju po enoti proizvoda, komaj so bile znane kolektivu njegove značilnosti, že je začel z varčevanjem pri materialu, zaostril je skrb za čim manj škarta, nasploh za boljše, cenejše delo.

Danes zro v tej tovarni na prihodnost nagrajevanja brez kakršnegakoli pesimizma, od njega si obetajo zdaj uresničitev vseh tistih želja, ki so bile doslej na sestankih in pri strojih že tolikokrat izrečene; o boljši proizvodnji, o boljših nagradah in nasploh o boljši delavčevi zavesti. Vsak bo zdaj sam najhitreje spoznal, kako velikega pomena je zanj, kakor tudi za tovarno, dobro in hitro opravljeno delo, vsak bo ugotovil, da je od tega odvisen tako njegov napredek na lestvici življenjskega standarda, kakor tudi razvoj same tovarne.

Minulo leto je bilo eno izmed najuspešnejših gospodarskih let v trboveljski »Mehaniki« in proizvodnjo tega leta so vzeli za odskočno, startno desko za nov način nagrajevanja po enoti proizvoda. Dvomiti v uspeh bi bilo neumestno. V tovarni so nedvomno še lepe rezerve, ki jih bo znal sam kolektiv ob tem stimulativnem nagrajevanju prav gotovo dobro izkoristiti. Bo morda ob vsem tem trpela kvaliteta izdelkov? Niti najmanj, sedanje lastne cene pa se bodo kvečjemu nižale, ker bodo delavce pri tem po posebnih lestvicah spet stimulirali, zviševanje lastnih cen pa bodo preprečevale, ‚sankcije', ki, mimogrede rečeno, ne bodo najbolj izpodbudne.

Razlika med dosedanjim nagrajevanjem na akord in novim nagrajevanjem po enoti proizvoda je torej precejšnja. Akord je plačeval delavca po količinski proizvodnji, ne glede na njeno racionalnost in druge prednosti ali pomanjkljivosti.

Ob novem načinu nagrajevanja bodo odpovedali tudi lenuhi. Denar jih bo prisilil, da bodo začeli razmišljati o brezvidnosti lahkožive poti, čeprav so borbo proti njim uspešno začeli že v času, ko so imeli vsa dela še akordirana. V vseh skupinah so zavirali boljši uspeh. In so ustanovili posebno brigado »lenuhov«. Sprva so bili z zaslužkom precej pod akordom, potem pa so se mu začeli čedalje bolj približevati...

V »Mehaniki« so se prvi v Trbovljah lotili nagrajevanja po enoti proizvoda v celotni tovarni. »Bilo je veliko, zares veliko dela. In menda se ga prav zavolj otega v nekaterih podjetjih tako boje,« pripovedujejo. »Zdaj, ko je vse opravljeno, bo dobro teklo. Seveda pa bomo vsako pomanjkljivost še sproti popravili. Letošnje leto je poskusno leto.«

Odslej v tovarni ne bo šlo več brez vsestranskega sodelovanja kolektiva. Vsaj enomesečni sestanki delavcev bodo nuja, pravijo v »Mehaniki«. Ko pa bo toliko povedati, toliko prerešetati.

Tudi tisti delavec za strojem, ki je bil še včeraj domala zgolj delavec za strojem, se zdaj že zanima, kako je s prodajo izdelanih predmetov, kako je z materialom.

In Toneti in Petri, ki žive seveda tudi v tej tovarni, bodo vedeli, da je od njih samih, od gibkosti njihovih rok odvisen boljši kos kruha, boljši življenjski pogoji, boljši skladi tovarne.

Tudi Peter in Jože bosta morala brezkompromisno pretrgati s svojo mezdno mejo, ki ju loči od »fabrike«...

—jak

Neka srečanja

Srečanja. Velika in mala. Pomembna in nepomembna.

Vsak dan toliko doživimo, pa vendar toliko pozabimo. Tudi s srečanji je tako. Kot slap so. Včasih mimogrede zdrknejo od nas, včasih pa se jih še dolgo potem spominjamo. Šele takrat se pravzaprav zavemo, koliko pomenijo, kako pusto bi bilo, ko bi živeli brez njih. Čeprav nam je včasih nerodno zaradi »onega« in »one« na cesti, ki te »mori«.

Razmišljal sem o včerajšnjih, predvčerajšnjih, zadnjih srečanjih.

Menda sva bila v novi gostilni in menda so pravkar prižgali moderne luči in je Adamičev orkester zaigral skozi velik salonski radijski sprejemnik. Po parketu so prihajali ljudje. Pil sem malinovec, on je nazdravil s cockto. V kotu je pomešala radijske zvoke pesem okajenih vinskih bratcev. Gostilna je bila polna. Lep promet!

Obrnil se je proti meni: »In kdo pravi, da mlečna restavracija ni rentabilna? Od jutra do večera je polna. Prihajajo mladi in stari. Ne zamenjam tele sodobne »alkoholičarke« z njo. Čemu? Stoli in mize. Okusnejši so od njenih. Radijski sprejemnik. Prav takšen je. Stene. Svetlejše so, nič oštarijske. In sedem na udoben stol, poiščem na mizici pred seboj dnevnik in tednik, TT in VUS, filmsko in kulturno revijo, Tovariša in Borbo. In z novimi znanci — vsi smo postali prijatelji — mladi in stari — takole potujemo ob skodelici mleka, kakaa ali kave ali... po popisanih straneh po vsej domovini in daleč po svetu. Razgovarjamo se, nihče nas ne moti. Vse je prijetno. Postrežba, red in mir. Tu ni kričačev. To je nova gostilna novega človeka.«

»Kje je?« sem mu radoveden vskočil v besedo. »Ne, ni je, ali je ne poznam,« se je zarežal. »Samo v mojih mislih.«

P. S. — So misli neumne, ali ne? Dejstvo, da so mlečne restavracije danes še mnogokje pastorek bogatih in razkošnih gostiln, stisnjene v skoro neprimerne in borno urejene prostore, ni novo. Ni morda tudi »promet« rezultat vsega tega?

Njihov svet so skale in kralj je sreča, ki jim botruje. Vzpel sem se v njihov kamnit eldorado nad mestom, in jih spoznal. Kako je Tone, ti, ki si zamišljaš, da si nezlomljiv kralj neskončne prerije? Kam v skale tako neprevidno, ti Franček, partizan? In ti apaš Peter s kavbojskim klobukom? Sprva obvezen »vojni« molk, potem plaz otroških besed. Šolarji petega in četrtega razreda: »To je našel« Peter je zasadil sekiro v zemljo. Radi imajo ta kamniti svet. Prirastli so k njemu. Toda ne za vsako ceno. Ko bi imeli v dolini (pogledali smo proti hišam, ki se na dnu z vseh strani pritiskajo druga k drugi, ko bi imeli tam med njimi otroško igrišče, ko bi imeli tam med njimi otroško igrišče, ko bi imeli veliko, usnjeno žogo, kakršno imajo »oni« na farovškem, ki hodijo k verouku, ali ko bi jim priseljeno podjetje pustilo nabijati njihovo gumarico vsaj na nekdanjem nogometnem prostoru, bi se zlahka ločili od tega tujega sveta, ki je zares nevaren. To ve, in Peter ve to. Za plezanje po skalah je treba dobre zveze s srečo, da padec ali neroden skok ne končata brez povratka!

Tako pa usnjene žoge ni. Niti v šoli, kjer jih imajo tako lep kup, niti na igrišču, ker so še premladi, prvi udarci z guma-

(Nadaljevanje na 4. strani)

NAŠA RAZGLEDNICA — NA SAVI PRI RADEČAH

KAJ JE VIDEL IN SLIŠAL REPORTER NA VEČER PRED SEZONO NA IZLAKAH?

Ocena: slabo!

Jože se je odločil preživeti letošnji dopust v Crikvenici, tjakaj bo peljal tudi družinico. Njegov sosed se je navdušil za Bled, medtem ko pojde Ivan za teden dni na Zasavsko goro, nekaj dni pa bo preživel ob morju, v Poreču...

... tako je vsepovsod. O dopustu se letos pogovarjajo doma v družini, v gostilni pri kozarcu piva, otroci v šoli, ženske, ko čakajo v vrstah za meso ali za mleko, ali pa v trgovinah, kjer ta ali ona že išče nekaj metrov blaga za poletno obleko, pa se jezi, da nimajo ničesar njej primernega.

Moj znanec se je odločil, da bo šel tudi letos na Izlake. Lani je bil tamkaj deset dni, kjer se je spočil, skopal in naužil svežega zraka, in kljub nekaterim pomanjkljivostim, ki jih je opazil, odnesel kolikor toliko dobre vtise. Ko sva zadnjič govorila o Izlakah, mi je povedal, da je lani predlagal upravi nekatere malenkostne izboljšave, katerih ureditev ne bi terjala malone nobenega denarja. Samo nekaj dobre volje in prizadevnosti bi bilo treba, pa bi bilo vse v redu. No, in ko sva se pomenkovala, ga je močno imelo, če bodo letos popravili tisto, kar je lani predlagal. Domenila sva se, da obiščeva izlaško kopališče in počitniški dom, zdajle, na večer pred sezono.

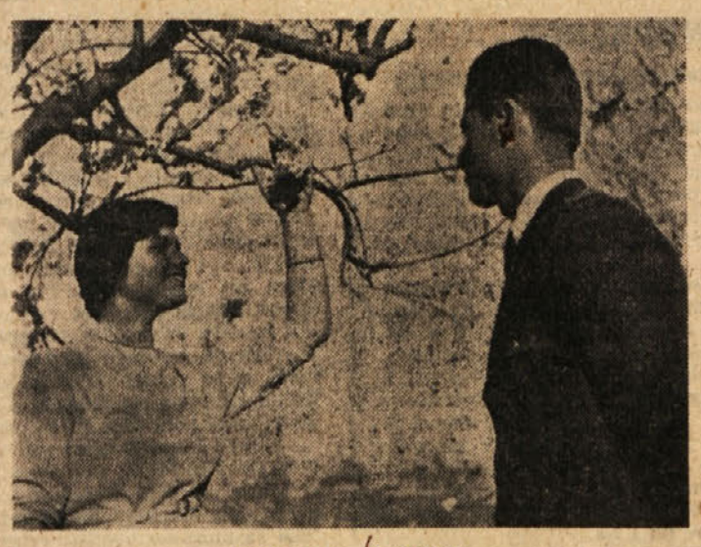

POMLADNO SREČANJE

Zapuščeno in prazno

Cesta je več kot obupna, namreč proti Izlakam. Cestarji so brez moči. Nimajo niti peska niti debeljšega gramoza. Razen tega eden ali dva človeka nista kos venomer krpati in krpati ceste, ki že zdavnaj ne zasluži več imena cesta. Toda prišla sva na Izlake vsaj nepoškodovana, čeprav naju je premetavalo z roba na rob in četudi sva prišla do kopališča prašna kot mlinarja. V mislih sva imela vse tiste izletnike, ki bodo kmalu prihiteli semkaj s koles! Bržčas bo šel vsakdo samo enkrat na led, kajti to ne bo izlet, marveč nevarna ekspedicija, kjer človek nikoli ne ve, če bo prišel cel na cilj.

Izlake so naju že od daleč pozdravile puste in prazne.

Kaže, da bodo lastniki počitniškega doma tudi letos zamudili: sezona, ki se letos obeta že zelo zgodaj, jih bo spet prehitela. Vse je namreč tako pusto, kot sredi najhujše zime, samo da je pozna pomlad v izobilju razgrnila svoje lepote.

Bazeni so prazni. Oba manjša in veliki. V obeh manjših so se menda že zaredile žabe, posebno v prvem, ki je za nekaj pedi napolnjen s strupenozeleno mlako, ki hudo draži nos in sili... Veliki, olimpijski bazen, kot mu pravijo nekateri Zagorjani, je še vedno nepobeljen, na spodnjem kraju pa poln umazane vode.

Okrog in okrog poganja plevel in trava kot za stavo. Med ploščami, tam kjer se kopalci navadno sončijo, in tudi drugače velik del kopanja, se je razbohotil najrazličnejši plevel, in tudi na ploščadi ni nič boljše. S spremljevalcem sva se spomnila, da je sicer tudi lani tod poganjala trava in plevel, vendar ne v tolikšni množini, in takole na hitro izračunala, da bi imeli tod opravka najmanj štirje ljudje teden in še več dni, če bi hoteli vsaj za silo pospraviti travo in plevel. Potem sva vsak za sebe premišljevala, pa menda vendar ne bodo lastniki pustili vsega tega vnemar, kot lani, ko ploščad in drugi prostori nikoli niso bili v redu očiščeni v veliko »veselje« vseh gostov.

Sanitarije bodo menda letos urejene, vsaj tako nama je zatrdil upravnik počitniškega doma, ki ima sicer v teh dneh toliko skrbi, da ne ve, kje se ga glava drži. Toda če bodo delali tako kot so začeli in kot počenjajo te dni, sanitarije ne bodo urejene. Ogledala sva si bodoča stranišča in garderobo. Dela je še na pretek, navadno pa delata le dva, največ trije delavci. In ko nama je upravnica doma povedala, da mislijo odpreti kopališče in pravzaprav začeti z letošnjo sezono 23. maja, sva zmajala z glavo. Tudi če bi takoj začeli naglo urejati vse potrebno, bi ne utegnili vse urediti.

O gostih še nihče ne ve

Zadnjič sem prebiral dnevni in tedenski tisk. Vsi naši turistični kraji nimajo dobesedno niti ene sobe več neoddane. Vse je že rezervirano za goste. Kaj pa na Izlakah? S tovarišem sva mislila, da naju bodo presenetili in povedali, da je že vse zasedeno. Pa sta oba, upravnik in žena zmajala z glavo: doslej še ne vesta kdaj bodo prišli prvi gostje. Zadnjič so se oglasili iz Zagreba iz tovarne »Rade Končar« njihovi zastopniki, ki so želeli zvedeti, koliko sob bi si lahko rezervirali za svoje ljudi. Ker upravnik nima pooblastil oddajati sobe, jih je napotil na sindikat rudarjev oziroma k odboru, ki vodi počitniški dom, prav tako ljudi iz neke beograjske tovarne poljedelskih strojev. Seveda pa še niti danes ne ve, kaj so zvedeli pri odboru.

Končajmo že enkrat s tem

Usedla sva se k praznemu velikemu bazenu in raje mižala, da sva si laže predstavljala vodo v bazenu. Nato sva se spogledala in pogovarjala. Tako ne more več dalje. Že res, da se je sindikat ves čas, ko je gradil dom in novo kopališče, ubadal z velikimi težavami, ker mu je nenehno manjkalo denarja. Zato niti dom niti kopališče nista urejena tako, kot bi bilo potrebno in zaželeno. Toda zdaj je prepozno stokati: kar je, je. Bolj je naju glodala skrb, kaj če sanitarna inšpekcija resnično ne bo dovolila odpreti kopališča, ker ne bodo stvari urejene tako, kot je predpisano? Ali ne bi bilo mnogo bolje in za razvoj turizma v tem izredno lepem kraju dobro, če bi počitniški dom in kopališče prevzel občinski ljudski odbor, ki ima tudi mnogo večje možnosti najeti potrebne kredite in napraviti iz tega kraja, oziroma doma in kopališča, daleč naokrog znano prijetno bivališče?

Spomnila sva se upravnika, ki še danes ne ve, kje bo dobil kuharico za poletne mesece. Ena je že prišla, ker pa ji niso dali tolikšne plače, kot je želela (menda 13.000 din), je odšla. In spomnila sva se tudi, da so upravniku počitniškega doma povedali v Ljubljani (tisti dan se je ravno vrnil iz Ljubljane iz Gostinske zbornice), da plačujejo kuharico po 95 in 100 din na uro, tu pa ji ne morejo dati 13.000 din na mesec. Prav tako sva premišljevala o tem, kako nesmiselno je vse to, ko je vendar danes vsakomur v naših turističnih krajih jasno, da slovi ta ali oni hotel ravno po dobri kuhinji, da se gostom venomer vtisne v spomin najbolj skrbna kuhinja, in da je ravno pri kuhinji moč največ zaslužiti.

Zdelo se nama je končno, da dokler upravniku ne bodo dali več samostojnosti in pustili razviti samoiniciativo, dom in kopališče ne bosta urejena. Na to naju je napotil upravnik sam, ko nama je pokazal nove prte, ki jih je kupil za mize, pa ne ve, če bo to odboru prav...

In potem sva se še enkrat spomnila vseh tistih naših oddiha željnih ljudi, ki bodo kmalu začeli prihajati v kopališče, pa bodo razočarani, ker ne bo tega ali onega, ko se bodo jezili nad raznimi malenkostmi, ki jih je moč odpraviti brez večjih izdatkov ali naporov.

Dajmo, poglejmo resnici v oči. O razvoju turizma, slabostih in pomanjkljivostih govorimo že vrsto let. Konkretno o Izlakah. Vsa čast sindikatu, ki je toliko opravil, toda zdaj bi bil čas, da bi se vsi odgovorni činitelji v Zagorju začeli zavedati, da smo dolžni dati Izlakam tisto mesto v naši občini, ki jim gre, in da bi vsako odlašanje urejevanja tega ali onega pomenilo le sam sebe »flancati« in se s tem braniti koristi, ki se nam ponujajo prav v tem kraju.

Za zdaj ne moreva s tovarišem drugače, kot da sva ocenila vse tisto, kar sva videla in slišala, za SLABO! Sezona pa je tu in mnogi bi se radi že kopali.

Milan Vidic

CENE GOR - CENE DOL

■ Na voljo sta naposled ostali samo dve možnosti: zvišati proizvodnjo in zmanjšati prodajno ceno, ali znižati število zaposlenih in hkrati potegniti črto nazaj tudi v proizvodnji.

V sevniškem Jugotaninu so se med dvema skrajnostima odločili za prvo. Po vseh temeljitih izračunih in pogovorih so ugotovili, da bi zmanjšanje proizvodnje prineslo tako škodo našemu gospodarstvu, kakor tudi nov socialni problem v sevniški komuni.

Odborniki zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora v Sevnici pa so bili drugačnega mnenja: čemu zniževati cene in tako pošiljati sevniški denar drugam? Denar, ki ga občina toliko potrebuje.

Skušajmo ugotoviti zakaj?

VEČJA PROIZVODJA

■ V prizadevanjih za prodajo svojih izdelkov izbirajo jugoslovanske taninske tovarne različne poti. Glede na to, da je proizvodnja večja od domačega povpraševanja položaj ni niti najmanj lahek. Rešilna bilka je tuji trg, ta pa je majav, muhast, odvisen od toliko zato, da morajo naše tovarne pokazati res obilo tako v kvaliteti kakor tudi v cenah, če hočejo biti kos močni tuji konkurenci. Kakor je zahodni trg precej manj donosen in neinteresanten pa pri sklenjenih naročilih vendarle stabilen, je toliko zanimivejše, a tudi nestabilnejše vzhodno tržišče. Sevniški Jugotanin je lani prodajal tako na vzhod kakor tudi na zahod. Da pa je lahko uspešno nastopil, je znižal cene svojemu izdelku.

Samo to je bila sama, samcata pot, iz slepe ulice.

Ob začetku letošnjega leta je stal pred enakim, težkim vprašanjem kako razprodati novo proizvodnjo.

V nekaterih tovarnah so si že doslej pomagali na najrazličnejše načine. Nekje na primer so preko potrebe podaljšali remont, zmanjšali število zaposlenih na minimum, hkrati seve tudi proizvodnjo in ostali pri starih cenah. Niso se lahko prebili. Zatorej so v sevniškem Jugotaninu to pot že skraja zavrgli. Zato pa so se poglobili v račune, v proizvodne številke in spoznali: če se bomo letos pošteno zagrizli v delo, zares izkoristili vsako uro, če bomo na teh ostarelih strojih pridelali še več, pa hkrati znižali cene, potem bo šlo. Zdaj je njihov proizvodni načrt, kakor pravijo, zares do kraja napet. Že vsak zamujen dan mu lahko mnogo škoduje. Proizvodnjo bomo namreč povečali za 300 filtrskih ton taninskega ekstrakta, v primeri z lanskim letom pa bo znašala skupaj 21.000 filtr. ton. S to proizvodnjo bo navzlic znižanju cen vrednost bruto dohodka lahko ostala enaka lanski, oziroma bo nekoliko večja.

OBČINSKI ZBOR PROIZVAJALCEV: NE

■ Na nedavnem zasedanju pa je sevniški občinski zbor proizvajalcev zavzel do tega vprašanja drugačno stališče. Odborniki so se uprli sklepu tovarne o znižanju cen. Pocenitev? Čemu prvi naš Jugotanin. Že lani je zniževal ceno, cena obutvi pa je ostala tu, v Sevnici, še vedno stara. Mi pošiljamo dobičke drugim, puščamo pri nas ustvarjalna sredstva drugim krajem, ko pa je doma hkrati toliko potreb! Na osnovi tega so izglasovali tudi priporočilo tovarni Jugotanin, ki »glede na to, da se znižanje cene tanina v nobenem primeru ne kaže tudi v znižanju cen finalnih izdelkov usnjarske industrije, priporoča tej gospodarski organizaciji, naj se maksimalno potrudi tudi za komercialni uspeh prodaje svojih izdelkov, oziroma da na domačem tržišču zaustavi nadaljnje znižanje cen taninskih ekstraktov.«

Kakor je na eni strani razveseljivo, da je občinski zbor proizvajalcev postavil na dnevni red seje tudi to brez dvoma pomembno sevniško gospodarsko vprašanje, je škoda, da je pri oceni celotnega polažaja le preveč segel v lastni zaprti krog sevniških težav in potreb. Samo po sebi se ponuja vprašanje, ali morda odborniki ne bi postavili drugačnih besed, ko so glasovali o tem precej neformalnem vprašanju, če bi bili konkretneje seznanjeni z realnimi težavami in problemi v taninski tovarni, kot s pavšalnim dejstvom, da se obutev v Sevnici v zadnjem času ni nič pocenila, in da bodo zaradi zgolj povečane fizične proizvodnje in nižjih cen, v občini prikrajšani za toliko in toliko denarja za ta ali ona komunalna ali druga dela. Bržkone bi laže spregledali tistih nekaj, sicer res lepih milijonov, za katere je prikrajšana občina zaradi znižanja cen, ali pa bi vsaj drugače postavili priporočilo, če bi vedeli, v kakšnih težavah so trenutno nekatere Jugotaninu sorodne tovarne, kajti tudi Jugotanin bi se lahko ob trdovratnem vztrajanju starih cen lahko znašel v bližnji bodočnosti v takšnem položaju.

Vzporedno z zmanjšanjem proizvodnje in dohodka bi se pojavilo še drugo pereče vprašanje: kam z odvečno delovno silo.

Vsekakor bo prav, da zbor proizvajalcev še v bodoče bdi nad Jugotaninom in drugimi sevniškimi podjetji, z roko v roki naj jim pomaga premagovati težave in jim svetovati, vsekakor pa se mora pri tem delu izogibati kakršnihkoli prenagljenih ukrepov, ali pa ozkolokalističnih vplivov in koristi.

—jak

Troje uspehov

V letošnjem šolske: letu (1958-59) je Glasbena šola Trbovlje dala že 15 javnih prireditev. V načrtu pa ima še nastop cicibanov in gostovanje šolskega orkestra v Kamniku.

VEČER POPULARNIH MEDODIJ

Redne šolske produkcije, ki so javne in na katerih nastopijo vsi učenci vseh letnikov in disciplin, so itak že udomačena oblika prireditev, s katero je šola prodrla pod vodstvom svojega ravnatelja prof. Albina Weingerla. Z večerom popularnih melodij pa je šola nagradila najmarljivejše učence, ki so smeli z na novo naštudirano točko uveljaviti svoje želje. Vodstvo šole je vodila tudi težnja, da pritegne k redni koncertni publiki vse več mladine ali celo zainteresira poslušalce za študij.

Za te zadnje nastope je posrečeno izbrala dvorano ObLO Trbovlje, ki je izredno akustična, mehko osvetljena in primerno velika. V 21 točkah se je zvrstilo 22 učencev pri klavirju, violini, čelu, solopetju in triu. Očarljivo in večno intimno Schumannovo »Sanjarjenje« (Veronika Ulaga iz razreda prof. Križnika) ter Gadejeva romantična »Jalousie« (Marijan Flajšman iz razreda prof. Bernečeve) sta bili najuspelejši klavirski točki. Zlasti Marija Flajšman, ki se je s tem nastopom poslovil od glasbene šole, je pokazal izrazit smisel za modulacijo fraz, ki ga skladba zahteva, z globoko občutenim in valovitim ritmom pa je čaral do nas mehkobo zvokov in jasnost čustvovanja. Od violinskih del je pritegnila pozornost Schubertova »Čebelica« (Marija Željko iz razreda profesorja Krulca) in Sieglova »Pastoralna simfonija« (Jože Pišek in Bogdan Ulaga iz razreda prof. Jagra). Trio Čelde Sedlbauerja (violina Jurček Drnovšek, čelo Lučka Kotar, klavir Andrej Vrbnik) je svojo nalogo opravil z že precejšnjim smislom za komorno muziciranje. Solopevski oddelek se je predstavil s pevkama Cvetko Jordan (Gounod, arija Siebla iz opere Faust) in Vero Jan (Puccini, arija Mimi iz opere »La Boheme«), ki sta v pičlih dveh letih zavidljivo napredovali, kar je brez dvoma zasluga odličnega profesorja Janeza Trilerja.

VEČER POPEVK

Z nabasane, a hitro starajoče se police popevk so gojenci pod vodstvom prof. Trilerja in Ježa izbrali 17 ljubkih, še vedno simpatičnih melodij v plesnem ritmu in s tako — ah, tako ljubkimi besedami, ki sicer z leti izgubijo verjetnost, a kdor se je zmožen vživeti vanje, je mlad. Mlad, pa čeprav samo za trenutek. V Trbovljah je veliko mladih ljudi ali vsaj ljudi, ki se počutijo mlade: dvorana je bila nabito polna.

Razen že znanih pevk (Bionellijeve in Jordanove) je bila zvezda večera Joža Spreitzer, ki je z ljubkim nastopom, temperamentnim prednašanjem, toplim jazz timbrom v dokaj kultiviranem glasu navdušila.

Od prvič nastopajočih pa naj omenim le Ulagovo (Moja mala devojčica). Dijaki z oddelka za pihala in trobila ter harmoniko pa so jih spremljali. Za prvi tak, na pol revijski nastop so bili kar sigurni, čeprav še brez svojskih fines.

Prireditev je bila na sporedu 9. maja, ponovitev v sredo, 12. maja v dvorani ObLO Trbovlje.

REVIJA PIHAL IN TROBIL

10. maja so se v že omenjenem prostoru zbrale glasbene šole okraja Ljubljana (Ljubljana-Center, Moste, Šiška-Bežigrad, Vič, Št. Vid, Medvode, Zagorje, Trbovlje). Od osvoboditve sem so že oddelki glasbenih šol za pihala in trobila v krizi. Na pobudo trboveljske Glasbene šole so revijo poslali v Trbovlje, saj je tu najstarejša amaterska tradicija teh instrumentov, ki slovi tudi po kvaliteti.

Nastopili so učenci 1. do 4. razreda: trobente 11, klarinet 8, rog 1, pozavna 1, flavta 2, blok flavta (z godalnim orkestrom) 1 točka — posamezno in v skupinah. Od napovedanih 27 točk jih je bilo na sporedu 24. Vse kaže, da je najbolj priljubljen instrument trobenta, da je igrati trobento moda in da končno res vsak plesni orkester, v kateri dijaki že sodelujejo in na ta način služijo, ne more pogrešati tega instrumenta. Za vse ostale instrumente tega področja je treba dijake posebej pridobivati, jih posebej zainteresirati in jim počasi in sistematično prikazovati plemenitost njihovih zvokov.

Omembe vreden je nastop klarinetista Vanija Vidriha iz Most (Faulx, Romanca) in Franca Žafrana (Ljubljana-Vič, izvajal Webrov Concertino). Precizno so igrali tudi učenci Glasbene šole Medvode (Janez Šarc, Roman Robas). Glasbena šola Ljubljana-Moste je presenetila in osvežila program z Gobčevo Fanfaro, ki jo je izvajal 13-članski ansambel trobil 1. in 2. razreda, pa tudi z ostalima skladbama. Z Gobčevo Fanfaro nastopa šola na slavnostih okoliških tovarniških kolektivov. Iniciativa, ki je vredna posnemanja! Kvartet klarinetov je pokazala v dobro izvedeni Bimboni-Žnuderlovi skladbi istega naslova tudi Glasbena šola Ljubljana-Vič.

Komorne oblike muziciranja so še vedno najbolj priljubljene med glasbenimi pedagogi. Res, ta oblika najintenzivneje goji smisel za čisto muziciranje, za katerega je današnji čas malce otopel (Šiška-Bežigrad s Corellijevo Gavoto in Koračnico za blok flavto in godalni orkester). Spet druge pa poskušajo ubirati korak s časom na ta način, da dovoljujejo tu in tam modernejšo interpretacijo, kar pa ne sme iti na škodo kvalitete (Zagorje!) Verjetno je edino pravo vzporedno življenje obeh smeri in nenehna skrb za kvaliteto. Na ta način se izogibamo okorelosti, pa vendar ohranjamo plemenito tradicijo.

S to revijo so glasbeni pedagogi na nazoren način dobili pregled nad nivojem kvalitete pouka omenjenih instrumentov v celem okraju (prednjačile so šole Ljubljana, Medvode in Trbovlje), stočasno pa spoznali gardo prizadevnih in nadarjenih gojencev, ki se bodo sčasoma priključili našim različnim ansamblom. Končno so se seznanili tudi z literaturo, po kateri posegajo.

Glasbena šola Trbovlje je v letošnjem letu uspela najti dosedaj najbolj posrečeno in najbolj nazorno obliko prikaza svojega dela v nešablonski in efektni razporeditvi nastopov, ki so pritegnili dokaj širok krog tudi novih poslušalcev. Še vedno pa pogrešamo pri res široko zasnovanih prireditvah Glasbene šole šoloobvezno mladino, kljub temu, da so vodstva redno in pravočasno obveščena. Struktura današnjih Svobod — in zanje moramo vzgajati! — je še vedno taka, da predpostavlja za sodelovanje neko osnovno specializirano znanje. Ljudje brez tega znanja od Svobod kmalu odpadejo, ali pa so le številke na papirju. Strokovno izobraževanje (sedaj se Svobode bore za kvaliteto!) v Svobodah samih pa je dosti dražje od rednega šolanja. Ko bomo to uvideli, se bodo razmere uredile glede na število aktivnih članov Svobod in glede publike, ki jo tako pogrešamo.

Joža Zagorc

SIGNALI

Več zaupanja v ljudi

Videm-Krško, 16. maja. — Slovesen uvod v današnjo uspešno konferenco Zveze komunistov videmsko-krške občine, ki so se je razen delegatov in ostalih gostov udeležili tudi sekretar CK LMS Stane Kranjc in člani sekretariata OK ZKS Novo mesto Niko Belopavlovič, inž. Jože Legan in Ema Musar, je bil pozdrav mladine in pionirjev z Internacionalo in drugimi borbenimi pesmimi.

Poročilo je imel sekretar Milan Ravbar, ki je razen številnih uspehov razkril tudi nekatere napake, ki so v preteklosti ovirale hitrejši družbeni napredek. Zlasti je opozoril na negativne pojave v Celulozi in Kovinarski zadrugi, ki so jih deloma že odstranili ali pa vsaj sprejeli ukrepe, da bi jih postopoma odpravili.

Problem, ki postavlja ovire na pot hitrejšemu napredku, so tako imenovani polproletarci, ki so razdvojeni med koščkom zemlje in tovarno, na katero še niso dovolj navezani. V zvezi s tem je konferenca poudarila tudi naloge komunistov pri vzgoji ljudi. Težišče v razpravi so bili tudi problemi kmetijstva, ki daleč zaostaja za napredkom industrije, saj 66 odstotkov kmečkega prebivalstva ustvarja komaj 18 odstotkov vsega narodnega dohodka v občini.

V razpravi je sodeloval tudi Niko Belopavlovič, ki je v zvezi z nalogami v kmetijstvu med drugim dejal, da je treba imeti več zaupanja v ljudi, biti odkrit do njih in jih videti take, kot so. Če danes ne bomo odkriti do kmečkih proizvajalcev in jim nedvoumno pokazali pot napredka, nam bodo to čez nekaj let zamerili.

Konferenca je izvolila za delegate na IV. kongresu ZKS sekretarja CK LMS Staneta Kranjca, Milana Ravbarja, Ivico Žnidaršiča in Vinka Potiska. fr.

Iz Loke pri Zidanem mostu

Loški mladinski aktivisti so v prvomajskih praznikih taborili na Lisci. Čeprav vreme ni bilo lepo, so se dobro počutili. Posebno veseli so bili, ko jih je 2. maja obiskala skupina mladincev in mladink iz njihove organizacije. Z igranjem šaha in drugih iger so si krajšali čas in tako preživeli nekaj prijetnih ur.

S taborjenjem in izletom je loška mladina počastila praznik delovnega ljudstva.

Nadaljnje delo loške mladine pa je usmerjeno v počastitev dneva mladosti. Pripravljen ima že ciklus predavanj za celotni aktiv in še posebej za marksistični krožek. Mladinski aktiv namerava 24. t. m. skupno z ostalimi množičnimi organizacijami iz Loke pripraviti veliko manifestacijo. V ta namen so loški mladinci že povabili organizacije iz Radeč in sevniške občine. Posebno zanimanje vlada za športne igre.

Za tako zamišljeno veliko prireditev pa mladino skrbi, če pri gospodarskih podjetjih ne bo naletela na odpor zaradi prevoznih sredstev. Upajmo, da se to ne bo zgodilo. S.-a.

Kmetijske investicije v sevniški občini

Kmetijske zadruge v sevniški občini bodo letos investirale v moderne nasade, kmetijske stroje in drugo nekaj manj kot 50 milijonov dinarjev ali 13,2 odstotka vseh investicij v občini. Največ bo investirala KZ Šentjanž, ki bo letos uredila 5 hektarov hmeljskega nasada in zasadila večje površine z višnjami in ribezom. Nadalje bo kupila za 8 milijonov dinarjev raznih kmetijskih strojev, da bi laže sodelovala pri organiziranju sodobne kmetijske proizvodnje. V načrtu ima tudi adaptacijo garaže.

Kmetijska zadruga Sevnica ima v programu zgraditev hmeljske sušilnice, ureditev hmeljskega nasada in nakup raznih kmetijskih strojev. Skupne investicijske naložbe bodo znašale okrog 18 milijonov dinarjev.

Preseneča tudi investicijski načrt KZ Tržišče, ki namerava letos dograditi skladišče kmetijskih pridelkov in sadno sušilnico na Telčah. V programu ima nadalje nakup traktorja s priključki, ureditev trsnega in ribeznega nasada ter nakup vinogradniške oprave. Š.

Zagorje

KZ ZAGORJE IN IZLAKE STA SE ZDRUŽILI

Pred kratkim je imela KZ Izlake občni zbor, na katerem so med drugim sklenili pripojiti zagorsko zadrugo k izlaški. Z združitvijo obeh zadrug so dani vsi pogoji za uspešnejšo politiko zadružništva v tem delu zagorske občine.

Zadružniki so na občnem zboru med drugim govorili še o perspektivnem načrtu izlaške in zagorske oziroma združene zadruge in sprejeli vrsto sklepov za dvig kmetijske proizvodnje.

TUDI V ZAGORJU DRAMSKA REVIJA

Zagorjani so se navadili vsakoletnih poletnih festivalov, na katerih so amaterji vseh zagorskih delavsko-prosvetnih in vaških društev pokazali sadove svojega celoletnega dela. Letno gledališče je bilo vsako leto dobesedno polno, kar je potrjevalo, da so občani ljubitelji gledališke in druge ljudskoprosvetne dejavnosti.

Letos festivala ne bo, vsaj ne v takšni obliki kot zadnja leta. Predvsem zavoljo tega, ker odhaja vrsta amaterjev na tečaje v Koper, ki jih prireja Okrajni svet in Svet »Svobod« v Ljubljani. Vendar kaže, da bodo namesto festivala organizirali dramsko revijo, na kateri naj bi nastopilo nekaj gledaliških skupin iz zagorske občine. Predvideno je, da bi, kolikor ne bi privolili v sodelovanje dramske družine iz Trbovelj in Hrastnika, nastopila »Svoboda« Zagorje-Loke in morda »Svoboda« Izlake s svojimi, med sezono naštudiranimi odrskimi deli. Upravni odbor »Svobode« pa misli še na gostovanje ljubljanske Drame.

Vsekakor je pobuda za prireditev dramske revije umestna in kaže, da so zagorski amaterji pripravljeni izkoristiti zadnje dni letošnje sezone, da še enkrat pokažejo ljudem svoje delo. (v)

Iz Boštanja

Pred kratkim je dala mladina iz Boštanja na oder veseloigro »Ploha«. Občinstvo je uprizoritev toplo sprejelo, saj je bilo to po večletnem presledku presenečenje za vse. Z igro so gledališčniki gostovali še v Leskovcu in Loki pri Zidanem mostu.

Menim, da bi morali biti igralci zgled ostalim organizacijam, ki so svoje zimsko spanje podaljšali še na pomlad. Sramotno je, da vse leto 1958 do danes še ni bilo ene proslave za noben praznik, kar glede na druga leta preseneča. Poraja se vprašanje, če je dvorana Partizana, v katero je družina vložila težke milijone, namenjena res le za veselice.

S tem v zvezi spet vprašanje: ali v Boštanju res ni človeka, ki bi organiziral mladino? Mar ne bi bilo lepše, ko bi boštanjski mladinski instrumentalni kvintet zaigral v mladinski sobi kot pa v gostilni?

Nad tem naj se zamisli mladina, prav tako pa SZDL. Zamisli pa naj se tudi občinski komite LMS v Sevnici.

Redno vsak ponedeljek gostuje v Boštanju potujoči kino. Kmečko prebivalstvo je to pobudo ugodno sprejelo, vendar bi se z boljšimi odnosi ekipe do gledalcev in z boljšo izbiro filmov obisk znatno povečal.

Želimo si filmov z umetniškimi kvalitetami, ne le komercialnih filmov. I. V.

Iz Stare vasi na Bizeljskem

ŠTEVILO ČLANOV SZDL NAJ SE POVEČA

Odbor SZDL v Stari vasi je krepko prijel za delo. Organizacija šteje ob času 144 članov. Želeti pa je, da se število članov SZDL poveča. To delo pa ni lahko, ker se nekateri državljani izgovarjajo, češ da »nimajo ničesar od SZDL«, kljub temu, da uživajo vse sadove skupnosti, za katere se je borila organizacija OF med vojno in v sedanji izgradnji socializma. M. M.

NEKA SREČANJA

(Nadaljevanje s 3. strani)

rico pa že priženejo na jaso nadležnega čuvarja.

»Kaj hočemo! Tu smo v miru Gospodarji smo,« pokroviteljsko končuje Peter.

P. S. Morda Peter, Tone in Jože niso osamljeni. Otroci so, ki potrebujejo dovolj prostora in dovolj zraka. Ljubijo žogo in kavbojke kot vsi ostali. Če ne najdejo razumevanja in pomoči ob hišah, pojdejo na odmaknjene, nevarne poti.

Rad bi skril zadrego. Imel je sestanek, pa se je sprehajal po hodniku. »Govor je, dolg govor, pa sem šel malo na zrak,« je jecljal. »Veste, nisem proti govorom, niti nisem zagovornik sestankarskega »špricanja«, toda tokrat mi je postalo dolgčas. Poslušam stvari, ki sem jih že tolikokrat slišal in prebral. Problemov in novih vprašanj našega dela pa se izogiba. Zakaj? Morda je imel tovariš predsednik najboljšo željo. Verjamem. Naj obudi stvari, tudi stare, pomembne in aktualne. Toda vse še enkrat ure in ure ponavljati. Ni mar to podcenjevanje vseh članov? Ali zapravljanje dragocenega časa. Lani smo ugibali, zakaj je šepalo to in to delo, letos spet tarnamo, pa nič ne ukrepamo. Tako ne more iti naprej.«

Tako je razpredal misli in vlekel cigareto.

Spomnil sem se še drugih srečanj in drugih sestankov.

P. S. Včasih se zgodi, da ta in ta sestanek ni sklepčen. Nič zakaj, ampak zato, ker vedo, da bo sestanek podoben prejšnjemu, kot je bil prejšnji prejšnjemu.

Z vso družino je trepetaje čakala v kleti novega bloka. Obraz so ji prehitro preplezale gube. Mož je pijanec. In vedno znova, ko se vrne iz gostilne, se s trdimi bunkami in kletvami spravi nadnjo. Ona z malima zbeži v to klet. Otroka ne jočeta. Nekoč sta jokala. Navadila sta se že na staro pesem. Morda kvečjemu kdaj pa kdaj zazehata in se spomnita na toplo posteljo. Podnevi pravita vrstnikom: »Naša stara sta se ponoči spet lasala. Kako jo je spekel okoli ušes!« In prisrno zakolneta, tako kot je ponoči oče. Potem se jima oglasi želodec: »Jožek, imaš kaj kruha?« pravita. Lačna sta. Oče je mesečno plačo poslal po grlu.

P. S. Je zgodba edina ali ni? Res je, da vsak najmanjši prekršek radi in temeljito kaznujemo. Prekršek proti tema dvema otrokoma pa se kot rdeča nit vleče brez odmeva iz tedna v teden. Z njima njihova pot iz dobrega v slabo.

Bil je v delovni obleki in nekaj časa me je za mizo neodločno gledal. Potem je pristopil: »Vem zgodbo, zgodbo za vas.«

In je pripovedoval o Francetu in Antonu pa o sosedovem in še nekaterih, ki so prodali svoj ponos.

»Kot da jih je nekega dne vse obsedlo. Kar vsi hkrati so začeli pisariti na nekakšen naslov v tujini, stokali nad tukajšnjim življenjem, tožili o lakoti in bedi, klicali na pomoč dobre ljudi in jih prosili za karkoli. Res so začeli dobivati pakete. Nekatere so potem prodajali naprej.

Kdo so France, Anton in sosedovi pa še nekateri? Bogati kmetje. Večina njihovih otrok se šola. Družba jim daje to možnost. Vsi lepo žive. Hodijo v cerkev. Pa taka laž. Nisem bogat, pa tudi lačen nisem. Nikoli se ne bi toliko ponižal zaradi nekaj skromnih paketov, da bi vrgel slab glas na svojo domovino, ko njihovih »ubogih« pisem na tujem najbrž niso ljubosumno skrivali.

Vse bi bilo lahko v dušo sram.

P. S. Rad sem zapisal njegovo zgodbo, ker vem, da v teh mislih ni osamljen. -jak

TAKŠNE JABOLKE PRIDELUJEJO NA SEVNIŠKEM KMETIJSKEM GOSPODARSTVU!

POSAVJE MIMOGREDE

OBETAJOČ NAPREDEK

OBISK NA KMETIJSKEM GOSPODARSTVU V SEVNICI

»Kaj malo se sliši o nas,« so nam rekli, ko smo jih pred dnevi obiskali, da bi izvedeli, kako kaže letošnja letina, kako gospodarijo in če je slana napravila kaj škode ali ne. »Kmetijsko gospodarstvo v Sevnici kaj lepo napreduje in se razširja, svojo dejavnost pa bomo povečali, in sicer s priključitvijo Impoljce in Loke pri Zidanem mostu. Malo raztreseno bo res to gospodarstvo, toda z dobro voljo bo šlo,« — tako je dejal mladi agronomski inženir.

To kmetijsko gospodarstvo se ukvarja izključno z vzgojo sadjarstva in živinorejo. Do sedaj je na njem 28,5 ha plantažnih nasadov, v načrtu pa je zasaditev nadaljnjih 4—5 ha, če bo to možno. Letošnjo pomlad so na posestvu na novo zasadili 6 ha srednjedebelih jablan najboljše vrste, kot so to na primer Jonathan, koksova oranžna reneta in rdeči delišeski. Lep je tamkajšnji 14,5 ha velik plantažni nasad z nizkimi drevesci, od katerih je polovica zasajena v terasah. Kljub temu, da nasad še ni v rodnosti, je lansko leto že vrgel 110 stotov sadja na hektar. Seveda je bil ta pridelek samo na polovici nasada. Čez dve do treh let pa pričakujejo na nasadu rodnost 180—200 stotov na 1 ha.

Perspektivno bo v bodočnosti na posestvu mogoče pridelati letno okrog 600 tisoč kilogramov sadja, ki pa bo po večini šel v izvoz. Letošnja pomlad žal nasadom ni prizanesla. Slana 21. aprila t. l. je precej škodovala, tako da pridelek, ki so ga pričakovali, ne bo tako velik.

Danes so na posestvu težave v glavnem že premagane. Lansko leto so bili kmetje iz okolice nad pridelkom in kvaliteto sadja presenečeni. Kvalitetno sadje je bilo primerno za izvoz in je doseglo tudi neprimerno boljšo ceno. Okoliški kmetje se zanimajo za cepiče in sadike ter način dela v plantažnih nasadih, zlasti še, ker je sadni nasad v Sevnici eden od največjih v Posavju.

V lastni drevesnici ima sevniško kmetijsko gospodarstvo nadalje okrog 40.000 drevesc, ki jih razprodajajo po vsej Sloveniji in tudi v sosedno Hrvatsko.

Obdelovanje v sadnih nasadih in v drevesnici opravljajo večinoma stroji, le tam, kjer je neogibno, delajo na roko. Velike površine nasadov pa kajpak terjajo ustrezno nego, zlasti dobro pognojitev. Zato se posestvo ukvarja tudi z živinorejo. Pri tej so dosegli lep napredek tudi pri molznosti krav, saj znaša povprečna molznost krav 2500—3200 litrov mleka. Druga prednost vzreje živine je pridobivanje zadostnih množin svežega hlevskega gnoja za drevesne nasade.

Naloge, ki stoje pred tem mladim in naprednim posestvom, so še velike. Zato je prav, da je dobilo potrebna denarna sredstva za zidanje 4-stanovanjskega bloka, da dobe stanovanja vsaj tisti, ki so najbolj potrebni.

Veseli in zadovoljni smo odhajali s kmetijskega posestva v Sevnici z željo, da našim bralcem posredujemo nekaj iz življenja in dela v našem zasavskem kmetijstvu. Posestvo v Sevnici ima pred seboj vsekakor zelo lepe perspektive, in tega se moramo veseliti vsi.

POZDRAV IZ SONČNIH ARTIČ

ŠOLSKA ZADRUGA »LASTOVKA« ŽE DELA

Ne samo, da v Artičah pridno igrajo in vsako leto postavijo na oder po eno opereto ali komedijo, ampak tudi dramo. Doma žanjejo artiški kulturniki uspeh, a tudi daleč naokoli poznajo agilne gledališčnike iz Artič. Njihova posebnost so operete. Zadnjo, ki so jo naštudirali, so nekajkrat dali doma in v okoliških krajih, prejšnji torek pa še v Brežicah, pomagal pa jim je orkester šolnikov, ki sodelujejo že vsa leta, in to popolnoma brezplačno.

To, kar smo gori napisali, se kajpak ne ujema z naslovom članka, zato napišimo še nekaj o artiški šoli, kjer razen šolskega pouka delajo tudi na kulturnoprosvetnem področju in še kje. Prvič pišemo v našem listu o šolski zadrugi, v kateri je včlanjenih 105 učencev in učenk, ki imajo svoja zadružna pravila in delovni program. Zadrugo upravljajo in gospodarijo na njej najmlajši državljani sami, seveda ob strokovni pomoči učiteljev. Cilj šolske zadruge je, povezati teorijo s prakso in v tem so v Artičah že precej uspeli. Artiče so kmečki okoliš in je prav, da se učenci že v šoli čimbolj seznanijo z gojitvijo raznih poljskih in vrtnih kultur pod nadzorstvom šolskih strokovnjakov in KZ.

Učenci imajo vrt s površino 3 arov, na katerem bodo gojili vse vrste kultur, med njimi tiste, ki jih trg išče in se tudi dobro prodajo. Kakor smo že rekli, ima šolska zadruga 104 člane, poseben odbor iz vrst učencev pa je sestavil program dela za leto 1959. Njihov delovni načrt pravi, da je treba teorijo povezati s prakso, zato bo naloga zadruge, da se učenci v kar največji meri seznanijo z gojenjem raznih kulturnih rastlin, razmnoževanjem in pravočasnim posredovanjem kmetijske zadruge. Na površini 3 arov bodo učenci zasadili vrtne jagode in jih vnovčevali prek KZ. Letošnje leto bodo šolarji cepili 1600 divjakov (jabolk in hrušk) na različnih podlagah. Divjake so že posadili. Prav tako bodo na dveh arih gojili vrtne sadeže, kakor na primer paradižnike, papriko, kumare, melone in podobno. Posebno pozornost pa bodo na površini 2 arov posvetili gojenju črnega in rdečega ribeza, malin in kosmulj. Ta načrt naj služi povečanju tovrstnih nasadov za bodoče. Mladina se bo zainteresirala, da bo te donosne rastline gojila tudi doma.

Program šolske zadruge predvideva tudi vzgojo mladih zadružnikov v cvetličarstvu in čebelarstvu. V šolskem vrtu še nimajo svojega čebelnjaka, ampak za sedaj pri sosedu. V načrtu pa imajo ti mladi državljani povečanje svojih obdelovalnih površin ter se z ObLO Brežice že dogovarjajo za prevzem še dveh njiv. S KZ pa že sklenili kooperacijo in se tako že od mladih nog navajajo na socialistični način kmetovanja in obdelovanja zemlje.

Smisel celotnega programa šolske zadruge »Lastovka«, ki naj z ostalimi začenja orati globlje brazde za socialistično preobrazbo naše vasi, je, da se že šolska mladina seznani s pogoji in načinom naprednega kmetovanja. Zato bodo na artiški šoli organizirali tudi razne izlete v napredne, sodobno urejene kmetijske obrate. Z največjim zadovoljstvom ugotavljamo, da je artiška šola na pravi poti.

Šolski zadrugi »Lastovka« v Artičah kličemo trikratni: Hura! želeč ji obilo uspeha. -ar.

Pepče pripoveduje...

Spet se oglašam. Marsikdo je morda mislil, da ni nič novega. Pa se vedno kaj pripeti. Če bi hotel vse napisati, bi bilo premalo prostora.

Najprej bom začel v Trbovljah. Tiste paglavce, ki v kinu v Trbovljah II med predstavo mečejo z balkona neke svetlikajoče se predmete v parter, opozarjam, naj s tem početjem prenehajo, ker jih bom sicer pri prvi priložnosti pošteno zlasal. Ljudje ne zahajajo v kino, da bi gledali neslane šale nekaterih preobjestnežev, pač pa da vidijo dober film. — Nadalje bi ob tej priložnosti priporočil gozdarju z občine, naj prihodnjič, kadar bo spet »pod paro«, ljudi ki prihajajo po meso, pustil pri miru. — Še nekaj drugega sem doživel: v gostilni pri Sporinu na Katarini ni dosti manjkalo, da nekaj dni pred 1. majem tudi jaz nisem postal droben kot gostilniški in ostali inventar, ko so nekateri fantje iz Trbovelj tu »slavili« delavski praznik. Vse, kar jim ni ušlo na drevo, je bilo drobno. Škode so napravili baje kar za nekaj tisoč dinarjev. Najbrž morajo imeti obilo denarja, da na ta način kažejo svojo korajžo.

Ko sem šel pred nedavnim po trboveljski dolini v času, ko je prodajalna časnikov na Vodah zaprta, sem skočil k oglasni deski, da bi tamkaj prebral »Delo«, kakor sem prej lahko čital »Ljudsko pravico«. Pa ni bilo na njej nalepljenega nobenega časnika in oglasna deska sedaj žalostno zija prazna v svet... — V Trbovljah se vedno kaj nabere za malho novic: ko sem se zadnjič z avtobusom vozil od Sušnika proti postaji, še nisem nikoli videl na cesti toliko lukenj kot tokrat, niti ne takrat, ko sem bil na slovesnosti na Sutjeski, ko smo z avtobusom vozili 2000 km. Ko sem se po kilometer dolgi vožnji pripeljal do trboveljske železniške postaje, sem se kar oddahnil, zlasti še, ker je bilo lepo vreme — a zadnjič, ko je kar dva dni deževalo, bi pa na postaji kmalu v blatu obtičal.

Prav nič ne bi škodilo, če bi prostor pred železniško postajo asfaltirali — seveda ne tako kot lani v Zg. Trbovljah! — No, ko sem bil na postaji v čakalnici, sem prisluhnil nekemu pogovoru. SD »Rudar« so imeli v zobeh, ko je v Celju tako »lepo zmagal«. Pa sem jim obrazložil, da jim ni treba pretakati solz zaradi tega; nič drugega ni treba pri nogometaših kot malo več discipline in malo manj globoko naj gledajo v kozarce predse, pa pri nadaljnjem nabiranju točk ne bo več nobenih težav.

Pred dnevi sem bil tudi pred slaščičarno Kozina, kjer sem videl celo kolekcijo jezikov domačih mladoletnikov, ko so sredi ceste lizali sladoled. Zelo »estetično« je na cesti to iztegovanje jezikov! Naj morda kdo organizira tekmovanje tudi v tem »športu«, prav zabavna bo taka prireditev. Tisti, ki bo pri lizanju sladoleda najbolj iztegnil jezik in ga pokazal v vsej svoji dolžini, naj dobi nagrado, fotograf Cerinšek naj ga slika, fotografijo zmagovalca pa razstavi v izložbenem oknu. Zabave bo dovolj!

Tudi v Boštanju sem se oglasil. Tamkaj mi je prijatelj pripovedoval, da je iskal šefa krajevnega urada, da bi dobil od njega neko potrdilo, a ni imel sreče. Večkrat je bil tam, toda vsakokrat je našel na vratih listek, da je mož »službeno odsoten«. Tako je zastonj zapravljal dragocen čas, ki ga nihče nima na pretek. — Dobro bi bilo, da bi bila na vratih tablica, kdaj so uradne ure, kakor je to navada pri občinskih uradih, mogoče bo moj prijatelj potem le prišel do potrdila, ki ga potrebuje.

Zelo debelo sem pred daljšim časom gledal v Brežicah šoferja avtobusa S-438. Na ves glas je zabavljal čez svoje podjetje in nagovarjal potnike, naj kritizirajo avtobus. Vozilo sicer res ni novo, a še vedno uporabno, to sem ugotovil, ko sem se z njim peljal. Zelo čuden odnos moža do podjetja, ki mu daje kruh.

Še v Artiče sem skočil, da bi zvedel, kako neki so tamkaj rešili spor okoli vaške mlake za napajanje živine, ki jo je farovška kuharica na vsak način hotela zasuti. Povedali so mi, da je ObLO Brežice izdal odlok, da se mora mlaka, ki je za napajanje živine nujno potrebna, urediti, kot to žele vaščani, in sicer do roka, ki je bil postavljen, a rok je že potekel. Domačini so mi rekli: »Pepče, ko prideš prihodnjič v Artiče, bo tudi to vprašanje rešeno, za zdaj pa v list napiši, kako se ta stvar pri nas rešuje.«

Za danes končam in vas vse lepo pozdravljam! VAS PEPČE

31. MAJA BO NA TRGU REVOLUCIJE V TRBOVLJAH

VELIKO ZBOROVANJE

V POČASTITEV 40-LETNICE KPJ

SLAVNOSTNI GOVOR BO IMEL PREDSEDNIK REPUBLISKEGA ODBORA SINDIKATOV ZA SLOVENIJO,

tov. Stane Kavčič

V KULTURNEM SPOREDU BODO SODELOVALI ZDRUŽENI PEVSKI ZBORI IN GODBE NA PIHALA

Avtoprevozniško podjetje TRBOVLJE

obvešča potnike iz Trbovelj, da je uvedlo v petek, 15. maja 1959

REDNO AVTOBUSNO PROGO

Trbovlje - Prebold - Celje

Vozni red velja od 15. maja 1959 dalje

Odhod	6,15	TRG REVOLUCIJE	Prihod	14.50
	6,30	TRBOVLJE — TRG		14,40
Prihod	7,15	PREBOLD	Odhod	14,05
Odhod	7,20	PREBOLD	Prihod	14,00
Prihod	7,50	CELJE	Odhod	13,30

AVTOBUSNA PROGA OBRATUJE VSAK DAN.

Vozna cena: Trbovlje—Celje 200 dinarjev.

POTNIKI, KORISTITE HITER IN UDOBEN PREVOZ!

ŠPORTNI TEDEN

Slovenska conska nogometna liga

NAPOSLED SPET ZMAGA

RUDAR : GRAFIČAR 5:1 (2:1)

Na stadionu ŠD Rudarja se je to nedeljo zbralo le okrog 800 najbolj navdušenih ljubiteljev nogometne igre, kajti lepo razpoloženje je pokvaril močan naliv pred tekmo. Seveda je to precej vplivalo tudi na igro obeh nasprotnikov, saj na razmočenem in spolzkem igrišču niso mogli zaigrati najbolje. Moštvi sta pod taktirko sodnika MURAVSA, ki tudi ni imel najboljši dan, nastopili takole:

GRAFIČAR: Reba, Zabukovec, Novak, Belinger, Laboda, Cebular, Hanžič, Potočnik, Čučnik, Podboršek, Drmaš.

RUDAR: Ahlin, Hladnik, Ciglar, Lamovšek, Šori, Mrežar, Perc, Kastelic, Majcen, Jerše, Opresnik.

Pričetek je bil pravzaprav zelo slab, saj sprva igra obeh moštev ni bila podobna nogometu conske lige. Iz te mlačnosti pa se je prvi prebudil RUDAR, in njegovi napadi so postajali nevarnejši. Gostje so bili v polju malce hitrejši in so s svojo požrtvovalnostjo nudili precejšen odpor, v napadu pa so preko hitrih kril ustavili nekaj nevarnih situacij. Kljub Rudarjevi veliki premoči so v enem takem prodoru v 29 minutah dosegli gol. Strelec je bil Drmaš, ki mu je iz kakih 5 m uspelo prevariti vratarja. Precej minut je še poteklo, da so domači uspeli razbiti nasprotnikovo obrambo, saj je šele v 40 minuti Majcen lepo plasiral in dosegel izenačenje. Minuto pred koncem pa je Opresnik dosegel z lepim in močnim strelom drugi gol.

V drugem polčasu pa se gostje niso več mogli upirati precej hitri igri, in Rudar je bil vseskozi v veliki premoči.

Če bi tekmo ocenjevali po ugodnih prilikah, ki so jih imeli domači pred nasprotnikovim golom, bi dvoštevilčni rezultat ne bil nobeno pretiravanje. Toda nepreciznost napadalcev, čemur pa je botrovala še smola in pa požrtvovalni vratar Grafičarja, so bili v glavnem vzrok, da se je mreža gostov zatresla samo še trikrat. V 55. minuti je Jerše iz razdalje 10 m močno streljal — 3:1. Napadi so se vrstili, toda napadalci so zapravili niz skoraj stoodstotnih priložnosti. V 67. minuti je moral zaradi poškodbe zapustiti igrišče vratar Reba, njegov namestnik pa se je nekajkrat s svojo igro zelo izkazal, toda kljub dobri igri je moral dvakrat kapitulirati. Strelca pa sta bila Majcen in Kastelic.

Igra je bila lepa, zlasti v drugem polčasu, imela pa je tipično prvenstveni videz.

V predtekmi sta nastopili mladinski ekipi Rudarja in Grafičarja, kjer so prepričljivo zmagali domači z rezultatom 5:0.

400 tekem za Rudarja

Poročali smo že, da je Nejče na tekmi s »Slovanom« praznoval izredno lep jubilej, saj je takrat odigral štiristoto tekmo v »knapovskem teamu«. Menda ni v naših revirjih športnika, ki ne bi tega skromnega in požrtvovalnega nogogometaša poznal. Zato bi bilo prav gotovo odveč naštevati njegove vrline in ga »obmetavati« s superlativi — saj Nejče je športnik, in to v pravem pomenu besede. Prav zato nam je lahko vzor dobrega športnika v socialistični družbi, in zato mu vsi športniki kakor tudi navijači in ostali poznani ob tem jubileju iskreno čestitamo.

Posredujemo vam nekaj podrobnosti o njegovi športni karieri. Začelo se je takole: ali veste, da je bil njegov oče (Nejče I bi mu lahko rekli), že pred vojno 15 let aktiven nogometaš pri »Amaterju« in bil tudi med ustanovitelji prvega nogometnega društva »Zora« v Trbovljah? Zato ni prav nič čudnega, da se je njegov sin, ki se je rodil 14. aprila 1930 v Aachenu v Nemčiji, kamor je očeta vodila pot za kruhom, kaj kmalu navdušil za žogo in postal navdušen športnik. Če za igrajne nogometa ni imel prilike, je igral rokomet. Septembra 1946 so se Šorlovi vrnili v Trbovlje, nekaj mesecev za tem pa je Nejče že igral nogomet pri »Rudarju«. S 16 leti je nastopal za I. moštvo, njegov debut pa je bila tekma z »Olimpom«, sicer pa je bil steber obrambe mladinskega moštva.

Od takrat je preteklo precej časa, on pa je precejšen del svojega življenja preživel z žogo na igrišču, ne samo doma, temveč tudi v vseh bratskih republikah. Bil je leta 1949 z mladinskim moštvom v Skopju in mladi nogometaši so v finalu državnega prvenstva tesno zgubili (2:1), toda kljub temu so Slovencem priborili doslej edinstveno lovoriko v nogometu. Naslednje leto so v četrtfinalu nesrečno končali v Sarajevu, kjer so po zmagi s 4:2 izgubili v povratnem dvoboju s 4:1.

Nastopil je v reprezentanci Ljubljane v tekmi proti Zagrebu, nato pa je imel stalno mesto v ligaški enajstorici »Rudarja«, ki je tekmovala v III. zvezni ligi in pozneje v II. zvezni ligi. Samo leto dni je menjal dres, to pa je bilo takrat, ko je v JLA igral za garnizijo v Požarevcu. Zatem je Rudarjeve barve zastopal v H-S ligi, MVC ligi in tudi sedaj v SC ligi je vedno nepogrešljivi srednji krilec. V tej pisani in bogati športni karieri je doživel veliko lepega, pa tudi nekaj neprijetnih uric je šlo mimo. Poslušajmo, kaj nam sam pripoveduje:

»Res je, mnogo je spominov in marsikatere zmage se še danes živo spominjam. S Kavadarcei smo s prepričljivo zmago (4:1) dobili vizum za II. zvezno ligo. Ne morem popisati našega veselja. Nekaj pa je: vedno smo znali tudi športno prenesti poraz, če je le bil nasprotnik boljši. Na Reki je »Rijeka« vodila kar s 7:0. Šele takrat smo zaigrali kot prerojeni in veseli smo bili, da smo lahko v kritičnem trenutku premagali sami sebe, in spet smo se nekaj naučili.

Dosti doživetij, toda še vedno me jezi, ko se spomnim na Odredov 2:2 v Trbovljah, kajti navijači so ta »poraz' naložili v breme — meni. Žal mi je, toda poškodba ni bila namišljena, ker jo še sedaj rahlo občutim.«

»Se morda spomniš kakšne prav težke tekme?« sem ga vprašal. »So ti kakšni prav veseli in žalostni dogodki v spominu?«

»Lepo je bilo, ko smo pred brigadirji ja avtomobilski cesti premagali »Vojvodino«, jaz pa sem se moral ‚prilepiti' na Veselinovića. No, po tekmi sem bil pošteno utrujen, očete še kakšno veselo? Igrali smo v Boki (1:1). Med tekmo pa sem poslal močan strel nekemu gledalcu, ki je bil najbolj glasen — naravnost v nos, kar je izzvalo splošen smeh, mož pa me je maščevalno zasledoval in sem mu po tekmi komaj ušel.

Najbolj žalostno pa je bilo takrat, ko sem bil huje poškodovan, in še danes sem hvaležen tovarišu Arnšku, ki mi je omogočil zdravljenje z ultra žarki, da sem z zdravim kolenom lahko nadaljeval nogometno življenje. Pozneje na srečo hujših poškodb nisem imel, no — razen dvakrat, ko sem doživel zlom — nosa.«

»Kaj misliš o današnjem stanju?«

»To pa tako vsi veste, da uspehi v tej sezoni niso najboljši, toda ko se bomo privadili trave, bo prav gotovo bolje. Tako mislimo vsi, saj smo s trenerji in treningi zadovoljni. Ko bomo trenirali na travi, bo pa še boljše. Vsi se trudijo, da bi vcepili čim več nogometnega znanja, zato uspeh gotovo ne bo izostal, saj ni zadosti samo dobra volja in veselje do žoge. Ob tem mojem prazniku bi se prav lepo zahvalil svojim učiteljem in svetovalcem in to predvsem tov. Pišku, inž. Petriču, tov. Krasniku, tov. Kosu, tov. Bukovcu, tov Vodišku in vsem, ki so po svoje pripomogli do mojega nogometnena znanja.«

»Kaj pa v bodoče?«

»Nekaj let bi še rad igral, pozneje pa bi z veseljem pomagal našim trenerjem, saj vem, da se športnemu življenju ne bom mogel zlahka odpovedati, ker je to naši družini že v krvi. Pa še nekaj: rodil se je tudi že Nejče III, ki se pri svojih treh letih najraje igra z žogo. Bomo videli!«

Mnogo bi še lahko napisali o tem res vzornem športniku, toda morda ob kakšnem drugem jubileju še kaj več. L. V.

Deluje aprilsko vreme tudi na Proletarca

PROLETAREC : RUDAR (Velenje) 2:3 (1:2)

Po prvih uspehih smo si obetali vse več. Zdaj pa sledi poraz porazu.

V nedeljo smo si vnovič ogledali nogomet v lužah in blatu — samo to ni nič več. Igra sama je bila dokaj klavrna na obeh straneh: nekaj napadov domačih in nekaj prodorov gostov, ki so bili pri tem pač uspešnejši. Sicer pa vseskozi nič posebnega, če ne štejemo raznovrstnih akrobacij, ki so gledalce spravile vsaj v boljšo voljo kot pa rezultat.

Zadnji težki porazi Proletarca nam dajo zopet misliti: ali so ti neuspehi res posledice vremena, ali pa v Proletarcu še vedno ni vse tako, kot bi moralo biti?

Nevarne Brežice

BREŽICE : RUDAR (Hr) 4:0 (2:0)

Zaradi motornih dirk v Vidmu-Krškem je bila prvenstvena nogometna tekma med domačimi igralci in hrastniškim Rudarjem že dopoldne. Zmagali so zasluženo Brežičani z rezultatom 4:0 (2:0).

V prvem polčasu so nogometaši prikazali odlično igro, ki se malokdaj vidi na naših igriščih. V 8. minuti je NK Brežice po Nešiču prišel v vodstvo, nato pa je v 16. minuti Fajn z neubranljivim strelom prodrl v vrata gostov. V nadaljevanju so Brežičani opustili svoj sistem igre in bi gostje lahko z malo preciznejšim streljanjem občutno spremenili položaj. — Tudi drugi del igre je bil borben in v znamenju premoči domačih, ki so v 47. minuti povišali rezultat po Goliču in v 60. minuti po Zupančiču.

Mladi Hrastničani so ponovno potrdili, da so v svoji skupini najbolj športni in fair igralci. Tako je prav in druga moštva naj se po njih zgledujejo. Krivda za poraz sta vsekakor nenatančno streljanje in mladi vratar Kolar, ki je res odlično branil svoje svetišče. — Pri domačih so se posebno odlikovali Živkovič, Fajn in Libič, pri gostih pa vratar Zorčič, ki je svoje moštvo rešil večjega poraza, ter dinamični Šarlah.

Tekmo je po dolgem času zares odlično vodil sodnik Presinger iz Celja.

REPUBLIŠKA KOŠARKARSKA LIGA

Srečni dan v Postojni

POSTOJNA : RUDAR 52:56 (33:32)

Tokrat je standardni Rudarjevi petorici uspelo osvojiti obe točki. Res, da so bile neprilike, saj je na tujem terenu vedno teže kot doma. Toda z dobro igro je Rudar povsem zasluženo premagal sicer solidne domačine. Njegova zmaga pa je še tembolj pomembna, ker je imel še dva skoraj nepremagljiva nasprotnika več, kot pa to običajno zahtevajo pravila. To sta bila sodnika Žnidaršič in Prinčič. Eden domačin, drugi pa iz Ilirske Bistrice. Ta dva po svoji »kvaliteti« verjetno niti v kakšni tekmi podzveznega značaja ne bi zadovoljivo opravila svoje sodniške naloge. So pač težave, ker primanjkuje kvalitetnih sodnikov, toda kaj bi bilo, če bi boljši zaradi teh pomanjkljivosti »postali« slabši?

O tekmi ne moremo zapisati drugače kot: povprečna igra obeh petoric, kjer so posamezniki lahko večkrat uveljavili svoje košarkarsko znanje. — Jelen je dosegel 21 košev, Virt 16, Poličnik 8, Pikl 14 in Murn 7. V domači ekipi je bil najboljši Tavčar z 22 koši.

PROLETAREC : OLYMPIA II 35:49

V zanimivem košarkarskem srečanju so domači fantje sicer napravili nekaj dobrih izpadov in pokazali tudi precejšnje znanje, toda vigranim Ljubljančanom še niso dorasli.

PROLETAREC : DOMŽALE 20:0

Zagorske košarkarice (mladinke) so slavile svojo veliko zmago v srečanju — ki ga ni bilo (dekleta iz Domžal so namreč ostala doma).

V Zagorju je bil v nedeljo tudi mladinski košarkarski turnir za prvenstvo Zasavja. Mladinci Proletarca so v borbenosti in znanju nadkrilili tako Rudarja iz Trbovelj kot Litijo in zasluženo zmagali.

Rezultati: Proletarec : Rudar 44:34, Proletarec : Litija 70:28, Rudar : Litija 42:52.

TVD PARTIZAN SEVNICA : TVD PARAIZAN VIDEM-KRŠKO 3:2 (1:0)

Nogometna sekcija Partizana iz Sevnice je pred nedavnim v Krškem premagala enajstorico krškega Partizana. Nepričakovano zmago sevniških igralcev je pripisati resnim treningom v letošnji sezoni in skrbnim pripravam na srečanja. Tekmo pa je slabo sodil in jo nekoliko podaljšal tov. Istinič. Vsi so bili mnenja, da je bila pri gostih obramba, posebna zahvala pa velja 17-letnemu vratarju Prnovšku iz Sevnice. A. V.

V ČAST DNEVA MLADOSTI VELIKO TEKMOVANJE S SKIROJI

Avto-moto društvo Trbovlje priredi v nedeljo, 24. maja t. l., veliko hitrostno tekmovanje cicibanov in pionirjev v proslavo Dneva mladosti.

Tekmovali bodo na progi od gostišča Fric do Dimnika. Cicibani do starosti 7 let bodo nastopili v treh skupinah po starosti. Fizično šibkejši bodo imeli pri vožnji predpisano prednost. Nato se bodo pomerili pionirji 1., 2. in 3. razreda obeh osnovnih šol.

Zmagovalci vsakega razreda od 1. do 3. mesta bodo nato tekmovali v kvalifikacijski vožnji za boljšo šolsko ekipo. Zmagovalna skupina bo prejela od društva lep prehodni pokal in diplomo, ki bo krasila razred zmagovalcev. Ako bodo na eni in isti šoli pokal pridobili trikrat zaporedno, postane le-ta njena trajna last.

Nagrajeno bo 6 prvih mest s skiroji, vsa tri mesta pa z diplomami. Nagrade bodo razstavljene v izložbi trgovine »Železnina« v hiši Tausel.

Vsi nastopajoči bodo po končanem tekmovanju povabljeni na zakusko.

Tekmovanje trboveljskih šolarjev

Pionirji in pionirke iz osnovne šole Trbovlje — Vode so pretekli teden izvedli zanimivo tekmovanje, ki je privabilo na stadion Rudarja kar 420 mladih tekmovalcev.

Dečki so se pomerili v igri »Med dvema ognjema«, najboljša pa je bila ekipa iz 5. d razreda. Tekmovali so še v krosu na okrog 600 m dolgi progi, potem v vlečenju vrvi in pa štafeti; »skok v dalj«, kjer je desetčlansko moštvo 7. razreda doseglo rezultat 21,12 m.

Zlasti zanimivo pa je bilo tekmovanje pionirk v nastopu s kolekncami, in pa najmlajših, ki so se pomerile v hitrosti obešanja perila.

BRATSTVO TOKRAT USPEŠNO

Na razmočenem igrišču za Savo je v nedeljo hrastniško Bratstvo premagalo z nizkim rezultatom 1:0 Svobodo iz Kisovca. Teren je bil za igro zaradi naliva težaven. Sodnik Jurše iz Trbovelj pa je navzlic temu svojo nalogo dobro opravil. Nekega igralca Svobode je zaradi fizičnega prestopka izključil.

MALI OGLASI

Vdova, srednjih let, s pokojnino in pol milijona gotovine želi skupno življenje s solidnim, prijaznim tovarišem srednjih let. Prednost imajo rudarji in industrijski uslužbenci. Vdovci, ločenci niso izvzeti. Sem osamljena in bi mu po smrti vse zapustila. — Naslov v upravi našega lista.

RAZGLAS

Svet za blagovni promet ObLO Trbovlje razpisuje oddajo gostišč v upravljanje gostinskim delavcem.

V upravljanje bodo oddana sledeča gostišča:

1. **»Pod Lipo«, tričlanski kolektiv;**
2. **»Klenovšek«, dvočlanski kolektiv;**
3. **»Na Hribčku«, dvočlanski kolektiv;**
4. **»Pri Grozdu«, tričlanski kolektiv;**
5. **Bife Svoboda II, tričlanski kolektiv;**
6. **Bife Svoboda-Zasavje, dvočlanski kolektiv;**
8. **Dom »Tončke Čečeve« — Klek, dvočlanski kolektiv;**
9. **Dolinšek, dvočlanski kolektiv;**
10. **Bife »Partizan«, dvočlanski kolektiv.**

Delavci, člani kolektiva morajo imeti strokovno izobrazbo v smislu 49. člena Uredbe o gostinstvu (Ur. list FLRJ, štev. 6/54). Podrobnejše informacije daje oddelek za gospodarstvo in komunalne zadeve. Rok priglasitve: 15 dni po razglasu razpisa. Priglasitve morajo biti pravilno kolkovane.

PIONIRSKI KOTIČEK

REŠITEV NAGRADNEGA VPRAŠANJA IZ 17. ŠTEVILKE

Rešitev nagradnega vprašanja, ki smo ga zastavili našim pionirjem v 17. številki »Zasavskega tednika«, se glasi: **Grad, ki je zidan v slogu gradu Miramar pri Trstu, stoji v Sp. Hrastniku. Zgraditi ga je dala pred kakšnimi 60 leti bogata baronica iz Trsta, Ema de Seppi.**

Žreb je prisodil knjižno nagrado za pravilen odgovor na naše vprašanje **Rudiju Hribšku,** učencu 3. c razreda osemletke, pošta Hrastnik, Log 326. Darilo mu bomo poslali po pošti.

Uredništvo.

Nagradna vizitka za pionirje

AL. MITEK

Če bodo naši pionirji ime v gornji posetnici pravilno razvrstili, bodo dobili ime lepega kraja na Dolenjskem, kamor navedeni tovariš rad zahaja.

Rešitve posetnice nam pošljite na uredništvo lista do nedelje, 24. maja opoldne. Za pravilen odgovor imamo pripravljeno spet 1 lepo knjižno darilo, ki ga bomo podelili po odločitvi žreba.

Ko nam boste pisali, ne pozabite navesti razen svojega imena in priimka še razred šole, ki ga obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem našim najmlajšim bralcem lepe pozdrave!

Uredništvo.

KINEMATOGRAFI

KINO »DELAVSKI DOM« v Trbovljah: 20. in 21. maja ital. film »SLEPARJI«; 22. do 25. maja amer. barv. cinemascope film »LJUBI ME ALI PUSTI ME«; 26.—28. maja jug. film »VRATA OSTANEJO ODPRTA«.

KINO »SVOBODA« — Trbovlje II: 20. in 21. maja ital. film »KRONIKA REVNIH LJUBIMCEV«; 22.—25. maja jug.-franc. cinemascope film »CARSKI SEL«; 26.—28. maja slov. film »NE ČAKAJ NA MAJ«.

KINO »SVOBODA — Zasavje« v Trbovljah: 23.—25. maja amer. barv. film »MOZ BREZ ZVEZDE«; 30. maja do 1. junija mehiški film »TRI PUSTOLOVŠČINE«. Predstave: sobota in nedelja ob 17. in 19.15 uri, ponedeljek samo ob 18. uri, za mladino v nedeljo ob 15.

KINO »TRIGLAV« ZAGORJE: 20. maja jug. barvni film »OD ŠVARCVALDA DO ČRNEGA MORJA«; 21. in 22. maja nemški film »LISI«; 23.—25. maja nemški barv. film »KAPETAN IZ KEPENIKA«; 27. in 28. maja ital. film »SEDMI RAZRED«.

KINO »SVOBODA — KISOVEC« Zagorje: 20. in 21. maja češki barvni zabavni film »GLASBA Z MARSA«; 22.—24. maja amer. barv. zabavni cinemascope film »SEDEM LET SKOMIN«; 27. in 28. maja amer. krim. film »GOSPOD 880«.

VAŽNO OBVESTILO

Trgovsko podjetje »ŽELEZNINA« Trbovlje

sporoča vsem cenjenim potrošnikom ter poslovnim prijateljem, da je preselilo upravo podjetja s Trga revolucije v poslovne prostore na Leninovem trgu 2 (nasproti pomožnega igrišča Rudarja).

Ob tej priložnosti obvešča vse cenjene potrošnike premoga, da velja 40% popust pri prodaji premoga od 1. aprila do 31. julija, 30% popust pa od 1. avgusta pa do 31. marca.

Potrošniki, preskrbite si premog v poletnih mesecih. Pohitite z naročili!

UPRAVA TRGOVSKEGA PODJETJA »ŽELEZNINA« TRBOVLJE

RADIO v tem tednu

Poročila poslušajte vsak dan ob 6.05, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 v radijskem dnevniku ter ob 22.00. »Naš jedilnik« vsak delavnik ob 6.40. »Kmetijske nasvete« vsak delavnik ob 12.15. Oddajo »Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo« ob torkih, četrtkih in sobotah ob 14.15, ob nedeljah pa ob 12.00 in 14.15. Oddajo »Dobro jutro, dragi poslušalci« (pester glasbeni spored) pa vsak delavnik od 5.00 do 7.00.

SREDA, 20. MAJA

9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev); 9.15 Amaterske pihalne godbe igrajo; 9.40 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 11.00 Melodije iz sončne Španije; 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev): Cervantes in Don Kihot iz Manče; 12.05 Igra ansambel Mojmira Sepeta; 12.45 Ljubljanski komorni zbor poje pesmi raznih narodov; 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev): Ciciban — ciciful; 15.40 Iz krvi rdeče . . . (Kljusov Joža); 17.10 Sestanek ob petih; 17.30 Pesmi in plesi z juga; 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.

ČETRTEK, 21. MAJA

8.40 Potopisi in spomini — Branko Pavlovič: S Titom skozi ofenzivo — III; 9.00 Se še spominjaš? 10.30 Melodije iz raznih dezel z orkestrom George Melachrino; 11.00 Orkester Slovenske filharmonije pod taktirko Boga Leskovica; 11.30 Oddaja za cicibane; 13.55 Slovenski zbor — Pojeta Mariborski in Ljubljanski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška in Milka Skoberneta; 14.15 Turistična oddaja; 15.40 Na platnu smo videli; 16.00 Iz arhiva zabavne glasbe; 18.00 Četrtkova reportaža; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

PETEK, 22. MAJA

8.40 Izbrali smo za vas; 11.00 Za dom in ženo; 11.30 Šopek jugoslovanskih samospevov; 12.00 Četrtkove z Zadovoljnimi Kranjci; 12.25 Johannes Brahms: Madžarski plesi; 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Ljubo Toš: Otroška leta Mojcine mame; 14.35 V tričetrtinskem taktu z orkestrom Ray Martin (prva izvedba); 17.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 18.00 Družinski pogovori; 18.30 Iz naših kolektivov; 20.15 Tedenski zunanje politični pregled.

SOBOTA, 23. MAJA

8.05 Mladina poje; 11.00 Pesmi tujih narodov; 11.20 Od popevke do popevke; 11.45 Pionirski tednik; 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 14.15 Športna reportaža; 15.40 S knjižnega trga; 16.45 Klavir v ritmu; 18.00 Jezikovni pogovori; 20.00 Na vrtiljaku melodij Michaela Jaryja; 20.30 Spoznavajmo svet in domovino; 21.30 Glasba za konec tedna.

NEDELJA, 24. MAJA

7.35 V poskočnem ritmu; 8.00 Mladinska radijska igra — Aleksander Popovič: Rdeči Arhimed; 8.35 »Pod lipo« (Narodne in domače melodije); 10.00 Se pomnite, tovariši . . . Ivan Jan: K velikemu jezu; 10.30 Posnetki s petega mladinskega festivala »Bratstva in enotnosti« v Kranju 20. — 23. maja; 11.30 Harfa v ritmu; 13.30 Za našo vas; 16.00 Matija Maležič: V dolini Cabranke (reportaža); 17.00 Igrajo veliki zabavni orkestri; 21.00 Mozaik melodij.

PONEDELJEK, 25. MAJA

8.30 Melodije à la carte; 9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja; 9.00 Pisani zvoki z Dravskega polja; 9.30 Poje ženski zbor France Prešeren iz Kranja p. v. Petra Liparja; 11.30 Od tu in tam; 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Povej mi pravljico, babica; 12.25 Sedem pevcev — sedem popevk; 13.30 Majhni, zabavni ansambli v ritmu; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Sutjeska; 16.00 Rezervirano za prenos sprejema Titove štafete v Beogradu; 16.00 Radijska univerza — Dr. Vilko Vujčič: Produktivnost in življenjski standard; 18.30 Športni tednik; 20.00 »Veseli zvoki iz Bostona«.

TOREK, 26. MAJA

8.40 Potopisi in spomini — Branko Pavlovič: S Titom skozi ofenzive — IV. 9.00 Popevke se vrstijo; 10.10 Zborovske pesmi Zorka Prelovca; 10.30 Igra ansambel Mojmira Sepeta; 10.45 Za dom in ženo; 11.15 Narodne v priredbi Filipa Bernarda; 11.30 Oddaja za otroke; 12.00 Poskočna harmonika; 14.15 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 15.40 Humoreska tega tedna — S. J. Perelman: Zobje in duša; 16.00 Domače aktualnosti; 18.40 Iz zbornika spominov — Rudi Ilec: Partijska organizacija med vinčarji in kočarji; 20.00 Plesni orkester RTV Ljubljana pred mikrofonom in pred publiko.

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem dr. Marijanu Kržišniku in ostalim zdravnikom za uspešno operacijo. Enako zahvalo vsemu strežnemu osebju trboveljske bolnišnice.

Janez Colestina,
Zagorje ob Savi

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu, podružnica Videm-Krško, za takojšnjo in izdatno izplačilo zavarovalne vsote ob moji nezgodi, ter zastopniku podružnice, ki je takoj ukrenil vse potrebno za izplačilo.

Priporočam zavarovanje vsakemu državljanu, ker mu bo v primeru nezgode tudi resna pomoč.

ANTON PERC

NA PRAGU SVOBODE

Piše: B. BRUS
Riše: R. DOLANC

85.

Nato smo odšli na nove položaje. Prišla je pomlad. Nekega dne me je poklical komandant. »V trg boš šel,« mi je dejal. »Pri svojih prijateljih se boš pozanimal za stanje, ki sedaj vlada v Leščevju, in malo boš pregledal sovražnikove vrste.«

86.

»Le kaj je mislil komandant s tem,« mi je vrtalo po glavi. »Sin!« me je tedaj poklicala mati. »Drznost je odlika vsakega partizana. Upam, da me ne boš razočaral.« Zardel sem, kajti vedel sem, kam moja mati meri.

87.

Ko smo tistikrat zaman čakali Nemce v Borštnarjevi grapi, so mi borci nehote očitali, da nisem polagal dovolj pozornosti na pogovor izdajalca Luke in nemškega komandanta. Dejali so mi, da sta gotovo govorila o kakšnem drugem napadu. — Odšel sem.

88.

Že sem bil v bližini trga. Vlegel sem se na gričku, ki se je strmo dvigal nad njim. Dobro skrit za gostim grmovjem, sem opazoval. Stanje je bilo na prvi pogled enako onemu pozimi. Dejal sem si, da bom počakal do večera, kajti takrat so imeli Nemci večerni zbor.

89.

Tedaj mi je pogled obstal na kolono avtomobilov, ki so privozili izza leščevskih hiš. Vozili so po cesti tja nekam proti rahodu. »Le kaj to pomeni?« sem se vprašal, odgovora pa nisem našel.

Pisana stran

ŽENSKI KOTIČEK

ZDRAVILNI LIKER ALI SIRUP

Razne trave in zelišča so bila vedno vir surovin za zdravila. Med temi je tudi dolgolistnati (in ne okroglolistnati) tropotec, ki je priznano sredstvo za lajšanje pljučnih in raznih bronhialnih motenj. Čemu bi si ne skušali pomagati, ko pa je tako enostavno. Če gremo v nedeljo iz mesta, bomo prav gotovo v kaki senčni legi, kjer je bolj vlažno, našli grmičke zelenega dolgolistnatega tropotca, ki ga lahko uporabimo za naslednji zdravilni pijači:

15 dkg lepega svežega in sočnega tropotca operemo in nato liste malo osušimo. Nato liste dobro seseklјamo (ne smemo ga zmleti). Nato sesekljane liste polijemo z litrom prekuhane mlačne vode. To pustimo, da uro in pol stoji in da voda iz listja izvleče ves sok. Nato to vodo precedimo in skuhamo z enim kilogramom sladkorja. Ko se bo tekočina ohladila, dodamo še deciliter alkohola in tropotčev liker je pripravljen.

Isto zdravilno pijačo pa lahko napravimo tudi kot sirup. V tem primeru ne dodamo alkohola, pač pa nekoliko več sladkorja in sirup nato prelijemo v stekleničke, ki pa smejo biti le do tričetrt polne. Nato stekleničke dobro zamašimo in jih na pari segrejemo do 96 stopinj. Ko se bo tekočina nato shladila, bomo stekleničke z voskom ali čim drugim neprodušno zamašile in ob potrebi uporabile, da ne bo treba v lekarno po drage sirupe.

Tri iz domovine

— leta 1945 smo imeli v Jugoslaviji 4.000 zdravnikov, danes pa jih imamo 12.300.

— Jugoslavija zaznamuje od vseh držav na svetu najhitrejši dvig proizvodnje v industriji. Za nami slede Sovjetska zveza, Japonska in druge razvite dežele.

— Dolžina vseh meja v Jugoslaviji meri 4.969 kilometrov.

Ustavljanje krvi

Kri ustavi žensko mleko. Pred nedavnim so to preprosto sredstvo začeli z uspehom uporabljati poljski zdravniki po izdiranju zob in po operaciji mandeljnov. Krvavitve hitro prenehajo. — Zanimvo pri tem

Perla KREMA IN POL

je, da kri ustavi le žensko mleko. Kravje in kozje mleko te lastnosti nima.

Bo pot uspešna?

Ameriški botanik Donald Brown je odpotoval pred nekaj dnevi v Kenijo, da bi se spoznal z medicino čarovnikov in ugotovil, kakšna je dejanska moč njihovih »zdravil«. Brown upa, da bo našel nekaj, kar ima dejansko vrednost za medicinsko vedo. Skušal bo dobiti nekaj vzorcev rastlin, ki jih čarovniki uporabljajo pri zdravljenju raznih bolezni. Po njegovih besedah je nedvomno, da je pri teh njihovih metodah »zdravljenja« mnogo pačarstva, vendar ni izključeno, da obstajajo neke zdravilne rastline, ki jih krajevni prebivalci uporabljajo za-

Perla »KOT NOV JE!«

to, ker dejansko pomagajo pri nekaterih boleznih zaradi kemičnih tvarin, ki jih vsebujejo.

Na Veneri leta 1961

Ameriška državna uprava za letalstvo in vsemirje je sporočila, da je izročila oddelku »Convair Astronautics Division« pogodbo, ki predvideva stroške za 33 milijonov in pol dolarjev. S tem denarjem naj bi krili izdatke za izgradnjo nove vsemirske ladje »Vega«, ki jo nameravajo izstreliti na Venero prve dni leta 1961. Direktor državne uprave Keith Glenann je izjavil, da se bodo poskusni poleti začeli že proti koncu leta 1960 in dodal, da bo imela »Vega« predvsem nalogo pregledovati Luno in planete.

Janezu XXIII. se še ne prikazujejo svetniki

O prejšnjem papežu je znano, kako se mu je na vatikanskem vrtu prikazala fatimska mati božja, menda je tudi nekoč videl, kako sonce na nebu poskakuje in mogoče

Perla PRIHRANEK

In res se ni zmotil. Med njim in med njegovim tekmecem je prišlo do pretepa z vinskimi steklenicami. Ljubimec njegove žene, neki brezposelni Portugalec pa je bil krepkejši in je varanemu možu odgriznil palec na roki. Pravočasno je še vmes posegla policija, da so ponesrečenca odpeljali v bolnišnico.

Plavolaske izumirajo

Število pravih blondink na svetu nazaduje. Še pred 60 leti je bila na Angleškem vsaka druga ženska plavolasa, danes je samo še vsaka šesta. Zdravniki pravijo, da je vzrok za to iskati v dvigu življenjske ravni. Pravi lasje so le žalostna posledica slabe prehrane — pravijo strokovnjaki. — Po tem odkritju bo marsikateri plavolaski pošla želja, da bi si še dala lase »plajhati«.

Maščeval se je...

Vdova nekega farmerja v Angliji se je pred notarjem odpovedala zapuščini umrlega moža. Po besedilu njegove oporoke lahko njegova žena zahteva dediščino po možu samo tedaj, če pred sodnijo priseže, da bo vsako leto na dan njegove smrti bosa tekla čez trg, kjer je največ ljudi, in na ves glas vpila: »Moj mož bi lepše živel, če bi pogosteje brzdala svoj jezik!«

Domiselni brivec

Neki newyorški brivec je v svoji brivnici uvedel zanimivo novost: če se mošk želi obriti in vidi nad brivnico goreti rdečo luč, potem ve, da bo moral v brivnici še dolgo čakati, da pride na vrsto in gre lahko še kaj. Neki milanski tednik pa je objavil, da se je 11. aprila sedanjemu papežu in njegovemu tajniku Capovilli prikazal sv. Pij X. Sedaj pa pa je prav omenjeni tajnik izjavil, da je ta vest brez kakršne koli podlage. Pij XII. tudi ni imel navedenih prikazni že kar v začetku svojega vladanja.

Rim — dvamilijonsko mesto

Rim je dosegel 2 milijona prebivalcev. Ta zgodovinski dogodek je mesto doživelo 15. p. m. ob 12.47, nekaj dni pred 2712. rojstnim letom »večnega mesta«. Takrat se je namreč rodil nov Rimljan, oziroma boljše rečeno: nova Rimljanka, po imenu Patricia Severta Cedroni, hčerka nekega hotelskega uslužbenca. Rimski časniki so ji v »duhu časa« nadeli ime »Signorina due milioni« — gospodična 2 milijonov.

Palec mu je odgriznil

Pred nedavnim je v centru Pariza v neki hotel vdrl neki tamkajšnji kavarniški posestnik, ker je slutil, da ga žena vara.

Tolažba žalujočih

V mestu St. George na Zahodnoindijskih otokih si je neki angloameriški pogrebni zavod izmislil tole reklamo: vsakdo, ki naroči pri tem zavodu krsto, dobi za preostale žalujoče »majhno« tolažbo, in sicer — zaboj whiskyja brezplačno! !

Mlekarski predpisi

V mlekarskih predpisih britanskega ministrstva je tale zanimivost: »Mlekaricam je strogo prepovedano med molžo uporabljati njuhalni tobak. Pri tej prepovedi ne gre za kak preostanek iz 18. stoletja, temveč se v Angliji boje, da bo nova moda njuhanja tobaka prodrla tudi v kravje hleve...

Na prvem mestu — čistoča

Galupov institut v Veliki Britaniji je minulo leto pripravil anketo med kupci različnih trgovin, da bi zvedel, čemu dajejo pri nakupih prvo mesto. Kakor kažejo zdaj že zbrani rezultati, je na vrhu liste — čistost (23% anketiranih oseb), zanjo pa so se zvrstili še: svežina blaga (11%), hitrost postrežbe (10%) in nizke cene (9%). Šele nato je prišla na vrsto bogata izbira, prikupna atmosfera in spodobna zunanjost trgovskega osebja. Nihče izmed anketiranih ni omenil kot pomembno točnost tehtanja. Kaže, da angleški kupci v tem popolnoma zaupajo svojim trgovcem.

EDEN IZMED VZORCEV LETOŠNJIH KOPALNIH OBLEK

ANETTA STROYBERG, druga žena mladega francoskega režiserja VADIMA, igra v njegovem najnovejšem filmu »Nevarne zveze« poleg Gérarda Philipa.

POD VODO!

Trije poslovni prijatelji so odšli na kosilo v središče Züricha, glavnega mesta Švice. Dva sta izstopila in šla v restavracijo, tretji pa je vozil naprej. Šele čez nekaj časa ga je zamenjal eden od prvih dveh...

To je sicer anekdota, ki se ji Švicarji prav radi nasmejejo, kaže pa na nevzdržno stanje glede parkiranja v njihovem mestu. Parkirni prostori so omejeni, številne ulice in trgi pa so za parkiranje zaprti, ker so zgodovinske znamenitosti.

Normalno življenje velikega mesta seveda nujno zahteva odločno rešitev takšnih težav. Ker parkirnih prostorov ne morejo preveč oddaljiti od mestnega središča, je prišel arhitekt Wolfang Naegeli na imenitno zamisel.

Skozi Zürich se vije rečica Limat in pod njo bi lahko uredili obsežen parkirni prostor. Naegeli se je zagrizel v delo in pripravil podrobne načrte, ki jih je pregledal znani švicarski strokovnjak za vodne zgradbe dr. Mayer, odobrila pa jih je tudi gradbena direkcija. Podvodna garaža bi merila v dolžino 272,5 m, širino 56,5 metra in v višino 7,5 m, v njej pa bi lahko hkrati parkiralo 500 osebnih avtomobilov.

Rak na pohodu

Medtem ko se v Ženevi posebni delegaciji, ki razpravljata o možnostih za prenehanje atomskih poskusov, ne moreta in ne moreta sporazumeti, ali naj se poskusi opuste popolnoma ali le delno, je znani ameriški učenjak in Nobelov nagrajenec dr. Linus Pauling izjavil, da bo po njegovem mnenju več tisoč Amerikancev umrlo od kostnega raka in drugih vrst te bolezni neposredno zaradi poskusnih termonuklearnih eksplozij. Ta znameniti ameriški kemik je kritiziral ameriški Komite za zaščito pred radioaktivnostjo, ki je nekaj dni prej podvojil svojo oceno »nevarnih« količin radioaktivnega žarčenja, ki ga lahko prenese človeški organizem. Po njegovem mnenju ta ocena ne predstavlja prave meje. Dr. Pauling sodi, da se lahko zaradi ene poskusne eksplozije s hidrogensko bombo rodi v času nekaj bodočih generacij 255.000 iznakaženih otrok. Hkrati pa lahko zaradi takšnega eksperimenta umre 15.000 oseb zaradi kostnega in drugega raka.

KRATKI NASVETI

V temnih in vlažnih prostorih se nam rade pojavijo tako imenovane srebrne ribice, ki se najbolj pogosto zakotijo med knjigami, med perilom in škrobnatimi živili. To neprijetno živalico bomo najbolj enostavno uničile, če ji bomo nasuli mešanico boraksa in sladkorja. Da se nam ponovno ne zaredijo, bomo take prostore pogosto odpirale in jih zračile, morebitne omare, predale ali zaboje pa večkrat postavile na sonce.

ROMAN V NADALJEVANJIH

MED DVEMA ŽENAMA

8

»Kaj ste rekli?« je vprašala Kristina. Njeno vprašanje, čeprav ni bilo glasno, je vendarle zmotilo ženske okrog nje, da so prenehale z delom.

Zgodilo se je nekaj nezaslišanega: neka ženska se je kljub strogi prepovedi gospe Hasselheide predrznila spregovoriti!

Vse so pobledele in od strahu zatrepetale. Oči vseh jetnic so romale od Kristine do gospe Hasselheide, katere zaripel obraz je od jeze posinel.

»265!« je zatulila in s prstom pokazala na Kristino. »Pridite takoj semkaj!« S kazalcem desne roke je pokazala predse na tla. »Vi ste govorili!«

Kristina je povesila glavo. »Da, gospa Hasselheide...«

»Vedeli ste, da je govorjenje tu prepovedano, kaj ne?«

»Da«, je dahnila Kristina.

Žene in dekleta niso nadaljevala z delom, ampak opazovale prizor, kajti vedele so, kaj čaka Kristino. Bilo je nekaj groznega. Vse so se bale.

Govorile so med seboj seveda, toda pri govorjenju niso premaknile ustnic. Bilo je šepetanje, ki se ga je bilo treba naučiti.

Dekle zraven Kristine se je tega šepetanja naučilo, ni pa vedelo, da je Kristina novinka, ki je na strogi hišni red pozabila.

»Tako, tako,« je rekla nadzornica. Govorila je namerno počasi. »Vi ste torej vedeli, da ne smete govoriti in ste to vendarle storili. Mislite menda, da ni potrebno, da spoštujete tukajšnji hišni red. Mnenja ste, da ste nekaj boljšega.«

Vse ženske v dvorani so ob teh besedah nadzornice zastokale. Pobitele so, da svoje glave sklonijo nad delo, ko jih je gospa Hasselheide čevignila z ostrim pogledom.

Samo papir je še šelestel, samo dihanje se je slišalo. To je bilo vse.

»Številka 265! Pojdite na svoje mesto in nadaljujte delo! Jutri zjutraj... boste ostali v svoji celici!«

Tudi to je bilo preračunano trpinčenje. Kristina je vedela, kaj jo čaka, in gospa Hasselheide je hotela, da jo s strahom pred tistim, kar jo čaka, muči še cel dan in celo noč.

»Dve sto petinšestdeset!« Kristina, ki je bila že blizu svojega delovnega mesta, se je ob tem klicu ustavila, se obrnila in vprašujoče pogledala nadzornico.

»Delajte hitro! Danes morate napraviti več kot drugače, da boste primanjkljaj dveh dni dohiteli.«

Gospa Hasselheide sama ni vedela, zakaj Kristino Meerwald tako sovraži. Večina vseh, ki so prišle semkaj, je bila predrzna in je štela ječo za nekakšno smolo, ki se človeka prime, za nekakšno nesrečo, medtem ko je bilo to dekle nekaj drugega.

Zanjo je bila ječa sramota, gad madež. Kristina je imela še pojme o časti, nad čemer bi se gospa Haselheide s svojo mentaliteto le smejala.

Kristina bi bila najraje umrla. Čemu naj še živi? Staršev ni imela več, tudi ne nobenega drugega človeka, ki bi se zanjo brigal in si delal skrbi z njo. Bila je popolnoma sama na svetu.

Prenehala je delati. Njeni prej gibki prsti so počivali na mizi. Strmela je tja v praznino.

Čemu še živi?

»Dve sto petinšestdeset — tu ni sanatorij!« se je zadrla nad njo nadzornica.

In številka 265, človek brez imena, je pričela spet hitro delati.

Za razmišljanje je imela dovolj časa, toda njeni prsti so morali urno gibati.

*

Tu se letni časi ne spreminjajo, tu je življenje vedno enako: dvorišče sivo in temno, kadar je deževalo, obzidje je bilo umazano rdeče barve, na njem pa so bile steklene črepinje, ki so onemogočale; da bi kdo preko obzidja pobegnil.

Dvorišče ni bilo veliko. Na treh straneh je bilo obdano od visokih poslopij z zamreženimi okni, majhnimi, luknjam podobnimi odprtinami — okni ječ.

Po tem dvorišču so jetnice vsako jutro hodile druga za drugo v krogu in niso spregovorile besede. Bile so navadne številke, ki so bile prej ljudje in ki bodo — morda kdaj pozneje — spet postale človeška bitja.

Hodile so v krogu na treh straneh poslopja, vzdolž visokega zidu, ki je risal dolge sence.

Dvorišče je bilo sivo in prašno. Nekje drugje so morda zdaj cvetele cvetlice, nekje drugje je bil kak gozd, ki je prijetno dišal, nekje drugje so prepevale ptice. Tu pa je bilo vse mrtvo.

Nobena trava ni rasla na tem dvorišču in zid je bil umazan, prav tako umazan kot obrazi žensk, ki so tu hodile.

Umivale so se sicer, toda bila je to koža tiste bledosive barve, ki ustvarja videz umazanosti. Morda je temu kriva tudi vrečam podobna obleka jetnic.

Vodstvo jetnišnice je bilo ponosno na to, da ravna s svojimi varovankami dobro in človeško, da jih spusti vsah dan za pol ure na prosto, kjer se naužijejo svežega zraka.

To naj bi bil oddih, za Kristino pa je bilo muka. Jetnice niso smele spregovoriti besedice. Večkrat so pogledale proti nebu, ki se je bočilo svelomodro nad njimi, včasih sivo, z nizko visečimi oblak, pa tudi z veselo jadrajočimi belimi oblački.

Nobene ptice ni bilo tu. Kakor da celo živali vedo, da se tu ne sme glasiti noben vesel ptičji glas.

Niti vrvenje prometa ni prodrlo do semkaj. Cesta je šla daleč od tod mimo, tu je bilo vse tiho in mrtvo.

Samo srca ljudi, ki so tod hoili, niso bila tiha. Bila so dobra ali hudobna, razdvojena ali polna upov. Toda za to ni nihče vprašal.

Pol ure so smele jetnice tod hoditi, trideset dolgih minut. Tu pa so minile kot bliskovit let lastovice pod nebom.

Potem se je spet pričelo delo v veliki pobeljeni dvorani z marogastimi stenami, številnimi mizami in molčečimi ljudmi.

Kako dolgo je bila Kristina že tu? Sama ni več vedela, ni imela več občutka za čas. Dan je bil podoben dnevu — lahko so bili to tedni, morda celo meseci. Zrak na dvorišču je bil dušeč. Moralo je torej biti poletje. In ko bo spet zapadel sneg, bo Kristina smela zapustiti to hišo.

Moralo je biti že neznansko dolgo od tega, ko je bila še prosta, ko je lahko delala, kar je hotela, ko je bila še človek.

To je bila nekoč, sedaj pa je Kristina le še številka, številka 265 in nič več. In tudi čutila se je taka.

Tu so umolknile vse želje in vsi upi, tu je vladala enoličnost in brezupnost.

»Dve sto petinšestdeset!« Glas gospe Hasselheide je presekal tišino dvorane.

Kristina se je zdrznila.

»Vstanite!« ji je zapovedala nadzornica. »Dve sto petinšestdeset — dobili ste obisk! Pol ure smete govoriti!«

Gospa Hasselheide je peljala Kristino preko dolgega hodnika mimo mnogih celic do sobe, kjer so sprejemali obiske.

Kristinini koraki so bili težki. Saj ni imela nikogar na svetu, ki bi jo obiskal. In Norbert...

Nehote se je ustavla in požrla slino, ko je mislila, da jo je morda obiskal Norbert Brandt. Ni se hotela z njim srečati. Tega moža je črtala iz svojega življenja.

»Pojdite z menoj!« ji je ukazala nadzornica osorno in rožljala s šopom ključev. Bila je nevoljna kot vse ostale nadzornice v hiši, kajti ni jim bilo všeč, da so smele jetnice po enkrat mesečno dobiti obisk.

Nekatere so potem postale uporne, kajti obiskovalci so prinesli s seboj dih svobode, dih življenja. Hrepenenje, ki se je zakopalo v sivi prah jetnišnice, je spet planilo na dan in jih napravilo nemirne in uporne.

(Dalje prihodnjič)